Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Alojz Breznikar, Jože Dela-
lut, Franc Golob, Ivo Koh-
lenbrand, Marjan Kolar,
Dušan Miler, Peter Orožen,
Jože Sater, inž. Mitja Sipek

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Tel. int. 304

Tisk: CP Mariborski tisk,
Maribor

Direktor Gregor Klančnik

S poti po Švedski

Potopisi so običajno priljubljeno berilo. Moj potopis, ker obravnava le poslovne zadeve, verjetno ne bo tako zanimiv, zajema pa vendar predvsem snov, o kateri se mnogo govori, to je našo novo valjarno.

Mislím, da je redek v železarni, ki ne bi vedel, da so nam opremo nove valjarne dobavili Švedi. Nekateri vedo še mnogo več, tako npr., da je strojno opremo srednje proge izdelala švedska tovarna Morgardshammar, da je elektro pogon od avstrijske firme Elin, da sta ogrevni peči od zahodnonemškega podjetja Ofag ter končno, da je kompleksna dobava srednje proge nove valjarne s prevzeto garancijo za brezhibno delovanje bila izvršena na podlagi pogodbe s švedsko firmo Nickels & Todsén.

Obratovodja Vizjak je v svojem intervjuju, objavljenem v aprilskem Informativnem fužinarju, obrazložil potek dela v novi valjarni. Iz opisa se spoznajo problemi, ki so se pojavili v poizkusnem obratovanju; s tem prispevkom pa hočem podati dodatne informacije o naših odnosih do dobaviteljev opreme.

Pogodbo za dobavo srednje proge smo s firmo Nickels & Todsén, Stockholm, sklenili 2. sept. 1960. Ta zajema dobavo strojne opreme, elektro opreme, adjustažnih strojev, ogrevnih peči, montažno nadzorstvo, vpeljavo proizvodnje in garancijo za dosego proizvodnih zmogljivosti ob ustreznih tolerančnih in kvalitetnih zahtevah.

Srednja proga je za našo železarno pomenila prvo etapo povečanja plastične predelave z valjanjem. Ves investicijski program predvideva izgradnjo težke, srednje in lahke proge. V sredini smo začeli zaradi tega, ker smo s tem dosegli postopno povečanje proizvodnje gotovih valjanih izdelkov ob postopnem povečevanju ingotov.

Novo srednjo progo smo si namreč zamislili istočasno kot predprogo za valjanje ingotov z dvakrat večjim kvadratom od ingotov v stari valjarni, ostala štiri ogrodja pa naj bi uporabili za valjanje gredic in gotovega blaga do 20 okroglo. S tako rešitvijo in seveda s povečanjem kapacitet topilnice, kar je bilo doseženo z montažo nove 25 t obločne elektro peči, je bilo predvideno povečanje predelave surovega jekla v naših obratih od 50.000 na 85.000 t letno. To je bilo leta 1965 ne samo doseženo, temveč s proizvodnjo 98.000 t surovega jekla celo znatno prekoračeno.

Z novo valjarno pa kljub temu nismo bili popolnoma zadovoljni. V poizkusnem

obratovanju so nastopile težave, ki so bile delno normalnega značaja prvega obdobja novega obrata. Težje pa so bile tiste, ki so nastale kot posledica naše specifične zahteve prehodnega obdobja, do izgradnje težke proge, da se na prvem ogrodju 550 Ø poleg gredic valjajo tudi ingoti 250 kvadrat. Kljub temu da je pogodba z Nickels & Todsénom vsebovala našo posebnost — valjanje gredic iz ingotov in valjanje gotovih izdelkov, dobavitelji niso vnaprej predvideli, kakšne težave se bodo pri tem pojavile, in smelo prevzeli garancijske pogoje za kompleksno funkcioniranje celotne srednje proge.

Kmalu potem, ko je srednja proga nove valjarne bila dana v obratovanje, so nastajali zastoji, ki pa so izvirali iz manjših pomanjkljivosti in neskladnosti v funkcionalnosti strojne in elektro opreme. Prve

(Nadaljevanje na str. 4)

IZ VSEBINE

Konferenca članov ZKS na Ravnah —
Kulturna kronika — Naši organi samo-
upravljanja — Zasedanja delavskega
sveta — Notranje napake ingotov — Pro-
blemi v našem poslovanju — Sindikat
se bori za dvig življenjske ravni —
Enotnost delovne skupnosti — Razvoj
in problemi naše mehanografske službe
— Kaj je potrebno za voziški izpit —
Čej so tiste stazice — Sportne vesti.

Med železo in dim
čim več takega zele-
nja

Analiza osebnih dohodkov za APRIL 1966

OBRAČ. ENOTA	Povpr. število zaposl.	Število opravlje- ur	Od tega nadur	Izplačani OD	OD po enotah in ceniku del	OD po usp. obrač. enot	Nagrade za stalnost	Redni in iz- redni dopu- sti in ostalo	Povpr. osebni doh.	
									april 1965	april 1966
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Topilnica	259	42.949	14	249.578,12	177.973,97	42.385,13	12.073,45	17.145,57	681,10	963,62
Livarna	469	89.554	440	439.929,65	324.251,81	60.446,27	22.999,40	32.232,17	666,58	938,02
Valjarna	290	55.214	129	268.520,68	208.102,88	31.614,03	12.819,56	15.984,21	643,51	925,93
Kovačnica	232	43.486	—	224.603,84	157.390,96	37.476,68	11.759,67	17.976,63	685,35	968,12
Term. obdel.	66	12.049	36	62.146,29	45.664,93	8.467,39	2.411,25	5.602,72	642,76	941,61
Meh. obdel.	582	111.604	884	518.361,71	376.708,19	74.269,70	26.060,06	41.323,76	594,73	890,66
Vzmetarna	83	15.559	32	72.194,78	52.536,26	11.608,12	3.646,47	4.403,93	631,22	869,82
Jeklovlek	45	8.112	—	34.820,80	25.240,32	4.677,00	1.305,00	3.598,48	540,45	773,80
Energ. obrati	110	19.860	—	101.906,81	69.661,89	20.445,37	4.031,64	7.767,91	647,48	926,43
Stroj. rem.	187	38.107	447	177.459,50	135.792,90	24.196,36	8.288,95	9.181,29	660,50	948,98
Elektro rem.	99	19.430	49	93.306,09	68.631,95	13.119,15	4.321,17	7.233,82	666,75	942,49
Gradb. rem.	67	11.770	116	54.067,79	40.009,35	5.801,18	3.169,46	5.087,80	618,84	806,98
Promet	107	20.502	322	94.624,89	71.303,44	15.016,50	3.994,33	4.310,62	626,79	883,34
OTKR	204	38.702	184	187.025,52	135.821,79	27.937,25	9.287,88	13.978,60	633,40	916,79
Uprava	369	70.518	204	320.791,20	236.525,98	40.365,34	17.610,89	26.288,99	618,58	869,35
SKUPNO	3.169	597.416	2.857	2.899.337,67	2.125.616,62	417.825,47	143.779,18	212.116,40	639,59	914,91

Konferenca članov ZKS na Ravnah

Dne 20. aprila 1966 je bila v domu železarjev konferenca članov ZKS, ki živijo na področju krajevne skupnosti Ravne na Koroškem.

Iz poročila sekretarja koordinacijskega sekretariata, iz analize, ki je bila pripravljena za to konferenco, kakor tudi iz razprave je bilo ugotovljeno, da se člani ZKS, ki živijo na področju Raven, ne vključujejo dovolj v družbeno politično življenje kraja, posledica tega pa je dokaj slabo delovanje družbeno političnih organizacij, nezanimanje občanov za zbornice volivcev, za tribune SZDL in proslave, ki se prirejajo v kraju, premajhna skrb za delo mladine in vrsta drugih pomanjkljivosti, ki so posledica nedoslednega izpolnjevanja programa in statuta ZKS.

Konferenca je analizirala vse probleme, ki kvarno vplivajo na politični položaj v kraju, ter sprejela smernice za poživitev družbeno političnega življenja.

Člani ZKS so se zavezali, da se bodo aktivneje vključili v delavnost družbeno političnih organizacij v kraju ter s svojim delom v teh organizacijah poživili njihovo delo. Posebno pozornost bodo posvetili vključevanju mladine v družbeno politično življenje. Starejši revolucionarji in aktivni udeleženci NOB bodo razlagali mladini borbo KP za osvoboditev. Najpozneje v šestih mesecih se morajo vključiti v aktivno delo oni člani, ki do sedaj še ne sodelujejo aktivno v nobeni organizaciji. Koordinacijski sekretariat bo vodil evidenco o aktivnosti posameznih članov ter jih po potrebi usmerjal v delo.

Delo v organizaciji mora potekati predvsem na amaterski osnovi. Preprečiti je treba prekomerno trošenje družbenih sredstev za nerealne honorarje, nagrade, sejnine in podobno.

Koordinacijski sekretariat bo po potrebi sklical sestanek vseh komunistov v kraju ali samo onih, ki delujejo v posameznih organizacijah. Na teh sestankih se bodo člani se-

znani z nastalimi problemi kraja ali posamezne organizacije ter se dogovorili o načinu njihove rešitve. Sestanki morajo biti vsebinsko dobro pripravljene, da bodo rodili uspehe.

V zadnjem času je popolnoma zamrlo delo Turističnega društva in Društva prijateljev mladine. Sekretariat bo povabil na razgovor predstavnike teh društev ter se z njimi dogovoril o načinu požitve dela teh organizacij, saj se v kraju vse bolj čuti potreba po aktivnem delovanju teh organizacij.

Konferenca je izvolila tudi koordinacijski sekretariat, ki bo koordiniral v kraju delo vseh komunistov. V sekretariat so bili izvoljeni sledeči tovariši:

za sekretarja Anton Vušnik, za člane pa Ivan Bračko, Lojze Breznikar, Ivan Globočnik in Franc Tušek.

A. B.

KULTURNA KRONIKA

Pretekli mesec smo imeli na Ravnah vrsto lepih kulturnih prireditev. Predvsem so prišli na svoj račun ljubitelji petja in glasbe, saj so se zvrstili v Titovem domu kar trije koncerti. Najprej sta gostovala Invalidski pevski zbor in Koroški akademski oktet, nato pa je nastopila še ravenska glasbena šola.

Ker o majhnem številu poslušalcev govori poseben članek, tega dejstva ne bi ponavljali. Velja se pa ustaviti ob samostojnem koncertu mladih ravnenskih glasbenikov, ki so navdušili vse navzoče.

Že lepo sestavljena in pretehtano napisana uvodna beseda ravnatelja šole Ivana Gradiška je bila presenečenje, ker ob današnji krizi govorjene slovenščine nismo več vajeni jedrnatih in smiselno zaokroženih govorov. Drugo prijetno presenečenje je bila kompozicija koncerta, ko se je od otroško ljubke Pikapolonce do mogočnega Verdijevega Zbora sužnjev zvrstilo še 19

točk. Mladi pianisti, harmonikarji, violinisti in ostali so pokazali lepo znanje.

Največ aplavza so poželi violinist Bojan Erjavec, ki je nastopil že na republiški reviji mladih glasbenikov, harmonikarski zbor in seveda orkester, ki bo morda kdaj lahko prerasel v komorni orkester našega mesta in bomo lahko nanj prav tako ponosni, kot smo zdaj na našo godbo na pihala. Da bi kaj takega bilo mogoče, je dokazovalo ploskanje poslušalcev in je dokazovalo na poti domov žvižganje — Verdija!

Za zaključek letošnje kulturne sezone je priredil likovni salon razstavo olj in akvarelov akademskega slikarja Franceta Slane iz Ljubljane. O prireditvi bomo napisali kaj več v poletni številki Koroškega fužinarja, že zdaj pa lahko rečemo, da je tako velik obisk (nad 400 dijakov in 100 odraslih!) vodstvu likovnega salona najlepši dokaz, da je s svojim programom na pravi poti in da lahko jeseni še bolj pogumno nadaljuje začeto delo.

Ljubljanska drama je gostovala pri nas z igro »Kdo se boji Virginije Woolf?« in je ugotovitev, da mladinci v Reki igrajo Županovo Micko, da igrajo Hotuljci, da pa Ravenčani letos ne igrajo ničesar drugega kot nogomet, rokomet, odbojko in namizni tenis pa karte, za kraj, ki je redno sodeloval na slovenskih dramskih revijah, nekoliko stozha. Upajmo, da bo zato obljubljena Kmečka ovset toliko bolj imenitna.

n. r.

V veseli družbi

— Fantje, liter kuhanega vina sem že spil, pa sploh nič ne čutim.

— Kaj boš ti čutil, če smo ti ga mi plačali!

Otroci

— Otroci, zdaj pa brž spat, očka bo vsak čas tu!

— Ne bo ga še, mama, je popoldne vrata mazal!

Naši organi samoupravljanja

Potem ko smo meseca aprila izvolili polovico novih članov delavskega sveta podjetja, se je delavski svet meseca maja sestel, da izvoli predsednika, svoje pomožne organe in upravni odbor.

Na predlog TO sindikata, o katerem je pred tem razpravljala širši krog zaposlenih, je bil za predsednika delavskega sveta za naslednjo mandatno dobo ponovno izvoljen dosedanji predsednik Koloman Vrečič iz

Inž. Janez Bratina, novi predsednik upravnega odbora

kovačnice, za njegovega namestnika pa Franc Šisernik iz mehanske obdelovalnice.

Delavski svet je imenoval šest komisij oziroma svojih pomožnih organov.

Komisija za kadre in delovna razmerja

1. inž. Jože Rodič, OTKR
2. Franc Marolt, el. remont
3. Jože Osenjak, meh. obdel.
4. inž. Leopold Gams, livarna
5. Viktor Slemnik, kovačnica
6. Ludvik Grašič, vzmetarna
7. Franc Golob, uprava

Pri tej komisiji je bila imenovana še posebna **podkomisija za rehabilitacijo in zaposlitev delovnih invalidov**, v katero so bili imenovani:

1. Maks Urnaut, livarna
2. Ivan Štandeker, kovačnica
3. Edo Pogorevc, mehanična
4. Stanko Rihtar, strojni remont
5. Milan Praznik, kadrovski oddelek

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in za izrekanje ukrepov

Člani

1. Milojko Milinković, PDJ
2. Franc Uršnik, mehanična
3. Alojz Klančnik, kovačnica

Namestniki

1. Ivan Virant, mehanična
2. Erik Sirk, OTKR
3. Adolf Žnidaršič, strojni remont

Komisija za osnovna sredstva

1. inž. Franjo Mahorčič, uprava
2. Jože Gerold, mehanski obrati
3. inž. Franjo Geč, VEO
4. Janez Strah, TPO
5. Dušan Müller, GRS

Komisija za osebne dohodke

1. Marjan Blažič, TPO
2. inž. Vladimir Rac, topilnica
3. Jože Šater, mehanična
4. Jože Trbižan, strojni remont
5. Anton Rutar, GRS
6. Alojz Janežič energ. odd.
7. Peter Ošlovnik, livarna

Komisija za varnost pri delu

1. inž. Anton Letonja, OTKR
2. inž. Milan Dobovišek, jeklarna
3. Jože Zorman, TPO
4. Ivan Strmčnik, mehanična
5. Anton Vehovar, energetska
6. Anton Borovnik, elektro remont
7. Maks Tušek, strojni remont

Stanovanjska komisija

1. Pavel Krivograd, mehanična
2. Avgust Marin, TPO
3. Bogomir Arcet, livarna
4. Jakob Konič, špedicija
5. Anton Gašper, gradbeni

V **upravni odbor**, za katerega delavski svet podjetja voli deset članov, so bili izvoljeni:

za člane

1. inž. Janez Bratina, elektro remont
2. Jože Dornik, promet
3. Franc Hrastnik, mehanična
4. Stanko Kovačič, topilnica
5. Betka Krauberger, kom. sek.
6. Stanko Kočnik, kovačnica
7. Peter Orožen, APS
8. Andrej Plohl, PDJ
9. Jože Potočnik, mehanična
10. inž. Jože Žunec, valjarna

za namestnike

1. Ivan Vušnik, elektro remont
2. Jože Cesnik, strojni remont
3. Franc Pudgar, mehanična
4. Ivan Bukovec, topilnica
5. Anton Potočnik, kom. sek.
6. Drago Anderlič, kovačnica
7. Rudolf Hovnik, OTKR
8. Karel Polanc, livarna
9. Franc Ratej, jeklovlek
10. Valentin Obretan, valjarna

Novo izvoljeni upravni odbor, ki se je sestel na svoji prvi seji 13. maja 1966, je iz svoje sredine za predsednika upravnega odbora izvolil inž. Janeza Bratina, zaposlenega v elektro remontu, za njegovega namestnika pa Andreja Plohla iz PDJ.

Tako kot DSP ima tudi upravni odbor svoje pomožne organe-komisije, in sicer komisijo za racionalizacije in komisijo za prošnje in pritožbe, zato je na tej seji imenoval tudi člane obeh komisij.

Komisija za racionalizacijo

1. inž. Jože Žunec, valjarna
2. Jože Potočnik, mehanična
3. Oto Hafner, topilnica
4. inž. Ferdo Medl, vzdrževalni obrati
5. Ivo Kohlenbrand, GRS

Komisija za prošnje in pritožbe

1. Peter Orožen, APS
2. Viktor Kastelic, komercialni sektor
3. Betka Hribernik, GRS
4. Anton Grošel, PDJ
5. Slavko Strmčnik, PD mehanične

-et

Pleša

Luka je čist človek. Vsako jutro si lepo umije obraz. Neko jutro pa se je pogledal v zrcalo in videl, da je že skoraj do tilnika plešast. Hitro si posadi klobuk na glavo in se gre umivat. Vtem stopi v hišo sosed in se močno začudi, da se Luka umiva s klobukom na glavi.

»Ja veš,« pravi Luka brez zadrege, »tako vsaj vem, kaj se mi obraz konča.«

S poti po Švedski

(Nadaljevanje s 1. str.)

slabosti so bile na električni strani. Te pa je ob znatnih lastnih stroških zelo zadovoljivo rešila firma Elin. K tem težavam pa so se kmalu pridružile nove, ki so izvirale iz valjanja ingotov. Prvo se je izkazalo, da koračna peč odlično služi ogrevanju gredic, pri obratovanju z ingoti pa ni prikladna. Problem je bil zasilno rešen z dodatno vgraditvijo potisne naprave. Sledil pa je še težji problem: prvo ogrodje ni izdržalo obremenitve valjanja ingotov, nastale so nenormalne obrabe in nepredvideni zastoji. To je bil čisto nov fenomen, ki se kljub temu, da je Morgardshammar izdelal in montiral že celo vrsto enakih srednjih prog, nikjer še ni pojavil, zato je dolgo časa trajalo, predno so Švedi prišli do prepričanja, da morajo izvršiti konstrukcijsko spremembo, če hočejo, da bodo dosegli po pogodbi obvezano funkcionalnost prvega ogrodja. Priznati si moramo, da je na to prekomerno trošenje vplivala tudi nezadostna doslednost naših valjavcev, ki često valjajo ohlajene ingote. Na sestanku 2. aprila lanskega leta na Dunaju je bil dosežen sporazum o dopolnitvi konstrukcije in o stalnem nadomeščanju iztrošenega dela prvega ogrodja ter je s tem bilo omogočeno neprekinjeno obratovanje. Na našo zahtevo je Morgardshammar izvršil tudi druge dopolnitve, pojačal mazalno napravo itd. Kljub tej rešitvi pa smo s firmo Nickels & Todsens še vedno bili v sporu. Tej firmi smo ostali dolžni za izvršene usluge in dodatne dobave, plačilo pa smo odlašali z motivacijo, da je železarna imela po krivdi dobavitelja pri poskusnem obratovanju srednje proge stroške, večje od predvidenih. Kot protiukrep je Nickels & Todsens ustavil nadaljevanje dobav opreme lahke proge, za katero smo z isto firmo sklenili pogodbo 30. marca 1963. Medsebojni poslovni spor je zato bilo končno treba rešiti, in to je bil tudi osnovni smoter mojega potovanja na Švedsko, ki sem ga nastopil 10. aprila.

Po tridnevnih razgovorih v prostorih firme Nickels & Todsens sem uspel doseči dokončni sporazum o vseh spornih vprašanjih s področja srednje in tudi lahke proge. Na podlagi v pogodbi predvidenih penalov so švedski predstavniki pristali na črtanje računov za dodatne dobave gumijastih cevi in tlačne mase za enkratno obzidavo koračnih peči, dodatnih dobav razne opreme, transportnih stroškov, dodatnih montažnih stroškov in zapadlih obresti zaradi odlašanja plačil, kar je skupno zneslo 282.000 švedskih kron. Poleg tega pa so pristali tudi na naš način preračunavanja drsne lestvice, kar pomeni, da mora Nickels & Todsens, namesto da bi od nas dobil 64.434 švedskih kron, vrniti 31.379 preveč plačanega zneska. Celotni doseženi popust znaša tako 346.500 švedskih kron. Ta sporazum je bil torej zelo ugoden za nas, saj je pomenil ne samo to, kar smo največ lahko pričakovali, da se bodo obojestranske terjatve izravnale, temveč še celo več, saj so Švedi pristali celo na vračilo določenega dela izvršenih plačil.

Na tem sestanku je bil s pristankom Nickels & Todsensa na našo zahtevo dosežen tudi sporazum in osvojen naš način

obračunavanja drsne lestvice opreme lahke proge. Po teh sporazumih je nato bila ponovno sproščena odprema ostanka opreme lahke proge.

Iz povedanega se vidi, da je železarna, opremljena s presodno sklenjeno kupoprodajno pogodbo, v kateri je bila že ob podpori konkurenčnih ponudb dosežena tudi ugodna cena, z upornim a vendar taktičnim pritiskom uspela doseči od prodajalca opreme odpravo vseh pomanjkljivosti. Vse firme — neposredni in posredni dobavitelji srednje proge nove valjarne — so morale prevzeti znatne nepredvidene finančne izdatke. Neprijetna je bila tokrat moja pot v Stockholm, ob doseženem pa sem ga zadovoljen zapustil. Kljub grenki tableti, ki jo je moral naš poslovni partner na Švedskem zaužiti, so razgovori potekali v obojestransko razumnem vzdušju in razšli smo se kot nesporekli stari znanci.

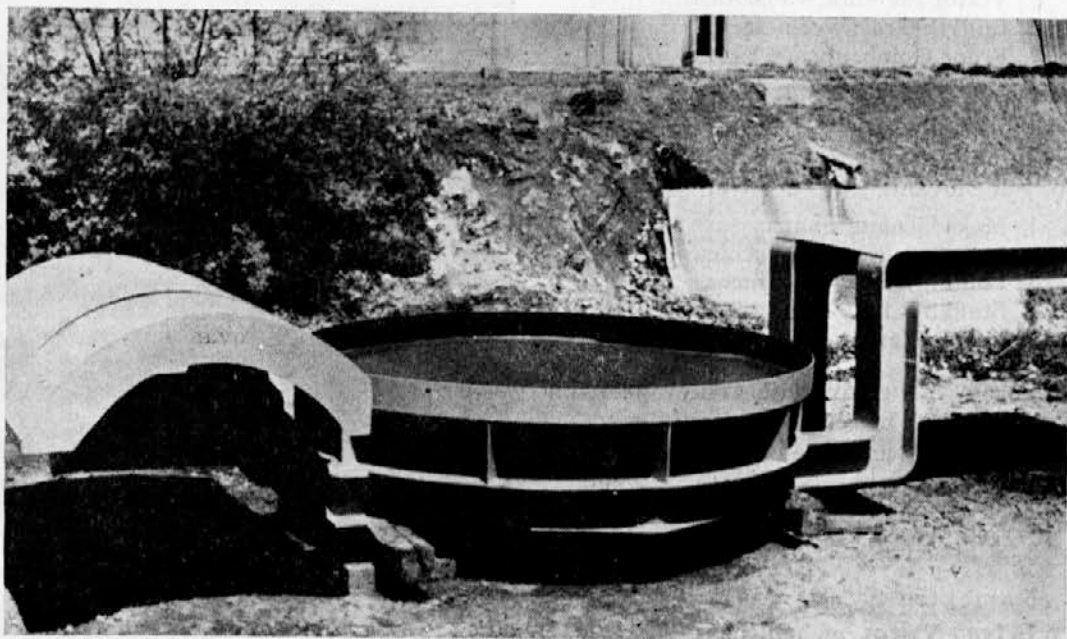
Potem ko sem v Stockholmu zaključil najvažnejše opravilo, sem se zglasil tudi pri drugih firmah. Pri firmi ASEA, Västeros, sem oskrbel ponudbo za dodatno napravo, s katero bomo s pomočjo obstoječih indukcijских agregatov lahko globoko kalili rezine industrijskih nožev. Pri firmi Webac sem dosegel pogodbeni sporazum za dobavo pnevmatske naprave za transport peska. Imel sem tudi priložnost obiskati poznano tovarno za izdelavo tovornih avtomobilov Scania — Wabis, kjer sem videl najmodernejšo sivo livarno, v kateri se lijejo izključno bloki motorjev. Ta livarna je opremljena s sličnimi stroji in napravami, kot jih predvideva modernizacija naše jeklolivarne. Transport peska poteka pnevmatično po ca. 10 cm debelih ceveh, ki zavzemajo zelo majhen prostor ter poleg tega same sebe nosijo. Interesantno v tej livarni je bilo to, da je večji del delavcev Jugoslovancov, zato sem si mislil, da je to verjetno najbolj produktivna 'jugoslovanska' livarna. Po obrazih sem takoj spoznal, kateri so Jugoslovani, zato sem jih spraševal za njihovo počutje. Odgovor ni bil zadovoljiv. Delo v tej sivi livarni, saj je sivo od peska, strojev in ulitkov vse, še ozračje, kljub ve-

liki mehanizaciji ni lahko, zato je bila razumljiva tudi njihova pritožba. Rekli so, da ne zaslužijo slabo, pa vendar znatno slabše, kot bi glede na vloženo delo morali. Povedali so tudi, da njihova nastanitev ni najboljša in da imajo zaradi tega namen vrniti se v domovino. Pri firmi Webac pa sem srečal tudi domačina Senico, dipl. strojnega inženirja iz Šentanela, ki dela kot konstrukter in verjetno bo vključen tudi v izdelavo načrtov za našo jeklolivarno.

Pri firmi Sveriges gromaskinagäres interesseforening, Solna — Stockholm, sem se zglasil v zvezi z našo ponudbo za dobavo čeljusti za drobilice. Direktor Falck mi je ob tej priložnosti povedal, da njihova organizacija oskrbuje vse švedske tovarne gradbenih strojev, da bi se tako lažje konkurenčno borile z zunanjimi konkurenti. Povedal je, da obstaja možnost preorientacije na naše ulitke, kolikor bomo po kvaliteti in ceni ustrezali. Pri tem se ne mislijo vezati samo na enega dobavitelja, ker bi bili sicer v preveliki odvisnosti. Najugodnejšo možnost nabave jeklenih ulitkov imajo iz Japonske, bojijo pa se velikih razdalj. Odločitev o morebitni sklenitvi pogodbe z nami je odvisna od testa — pregleda naših poskusnih kosov na Švedskem. Že vnaprej bomo morali vedeti, da se bomo na tem tržišču srečali s priznanimi svetovnimi dobavitelji jeklene litine iz Evrope in Azije.

Na povratku iz Švedske sem se zglasil v Zahodni Nemčiji pri naših poslovnih partnerjih Hermann Schmidt — Import-Export, Essen, prek katerih naj bi po okvirni pogodbi v letošnjem letu izvozili za ca. 1,5 milijona DM naših kovanih in valjanih izdelkov, ter pri firmi Ernst Komrowski & Ca., pri kateri okvirna pogodba predvideva za letošnje leto 1,2 milijona DM prodaje naših izdelkov. Obe omenjeni trgovski podjetji sta že vrsto let naša poslovna partnerja, ob obisku pa sem se prepričal, da so to solidne firme in da jim lahko posle prodaje naših izdelkov zaupamo.

Po desetih dneh sem se 20. aprila zopet vrnil v železarno v prepričanju, da je pot bila uspešna.

Ogrodje prikolice za prevoz vložka k elektropeči

Z zasedanja delavskega sveta

Delavski svet podjetja se je zbral na svojem prvem zasedanju v začetku meseca maja. Poleg volitev in imenovanja svojih organov je na tem zasedanju delavski svet obravnaval še poročilo upravnega odbora o poslovanju podjetja, poročilo o poslovanju podjetja v prvem četrtletju letošnjega leta vključno z ugotovljenim finančnim rezultatom, o spremembah na poslovnem skladu, o razdelitvi sredstev, namenjenih za družbeni standard, o predlogu pogodbe o medsebojnem sodelovanju med našo železarno in splošno gospodarsko banko, o predlogu vročitve sredstev splošni gospodarski banki v Ljubljani, o prenosu virmana sredstev od kovačnice na valjarno, o izključitvi iz naše železarne in odobritvi bonifikacij.

Ker je poročilo upravnega odbora o poslovanju podjetja zajemalo tako podatke iz poslovanja lanskega leta kakor tudi poslovanja prvega četrletja letošnjega leta, se je delavski svet odločil, da se obe poročili, tako poročilo upravnega odbora kakor tudi poročilo uprave podjetja o poslovanju prvega četrletja letošnjega leta vključno z ugotovljenim finančnim rezultatom, združita v skupno poročilo. V prvem delu poročila je zato bilo več govora o delu organov upravljanja, v drugem pa predvsem o doseženih rezultatih v prvem četrtletju, naše nadaljnje naloge in ugotovljeni finančni uspeh poslovanja.

Clani DSP, ki jim je letos potekel mandat, so bili izvoljeni meseca junija lani. Delavski svet je imel v tem obdobju 12 zasedanj in znaša število zasedanj od izvolitve do sedaj že 180. Delavski svet je na svojih zasedanjih po predhodno dostavljenem materialu, ki so ga pripravile strokovne službe, obravnaval vso problematiko poslovanja in dajal smernice razvoju podjetja. Vodil je politiko proizvodnje in na podlagi sprejetega poslovnega plana predpisal obseg, kvaliteto in program proizvodnje ter skladno s sprejetimi načrti razdeljeval plodove poslovanja. Skrbel je za skladno izpopolnjevanje proizvodnih naprav, objektov družbenega standarda in izboljšanja splošnih življenjskih pogojev zaposlenih. Razen obravnave problematike poslovanja in dajanja smeri razvoju podjetja je v svoji mandatni dobi poleg potrditve inventure odobril zaključni račun za lansko leto, sprejel plan amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev, sprejel izpopolnjeni pravilnik o delitvi dohodka in osebnega dohodka, obravnaval izpopolnitev sistema delitve osebnih dohodkov, spremembo na poslovnem skladu, razpravljal o poslovanju železarne za posamezna četrletja vključno z ugotovljenim finančnim rezultatom, odločal o pristopu naše železarne v članstvo poslovnih bank, o ustanovitvi stanovanjskega podjetja in prenosu stanovanjskih hiš, ki so bile v upravljanju naše železarne in sprejel pravilnik o dodatku za letni dopust. Med važnejšimi ukrepi in samoupravnimi akti, ki so bili sprejeti v tej mandatni dobi, velja predvsem omeniti akcijski program za izvedbo gospodarske reforme v naši železarni in sprejetje pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih. Delavski svet pa se je moral baviti še z odobritvami bonifikacij in odločati o izključitvi delavcev iz naše železarne.

Za lažje izvrševanje svojih nalog je delavski svet imenoval tudi komisije. Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij je skrbela za tehnološkemu postopku kvalifikacijsko ustrezni sestav delovne skupnosti, disciplinska komisija je obravnavala prekrške in skrbela za večjo delovno in tehnološko disciplino, komisija za osnovna sredstva je pripravila predloge za nabavo in spremembo ter izločanje osnovnih sredstev; komisija za osebne dohodke je obravnavala obsežno in zahtevno problematiko delitve osebnih dohodkov. Stanovanjska komisija zaradi nerešene stanovanjske stiske ni imela prijetne naloge pri razdeljevanju novih in že obstoječih stanovanj. Komisija za varstvo pri delu je obravnavala največ problematiko zaščitnih sredstev in ukrepov za zmanjšanje delovnih nezd, med katerimi velja omeniti uvedbo zaščitnih čelad.

Razen delavskega sveta podjetja in upravnega odbora ter njunih komisij imamo v podjetju še pet delavskih svetov delovnih enot in po sedaj veljavnem statutu v vsakem obratu svet obračunske enote. Del delavskih svetov delovnih enot lahko ocenimo za uspešen, ne bi pa mogli tega trditi za vse svete obračunskih enot. Tudi komisije pri delavskih svetih delovnih enot so v največji meri obravnavale isto problematiko kot komisije DSP, s tem da so obravnavale problematiko, ki se je nanašala le na področje njihovih obratov.

V času mandatne dobe tega delavskega sveta je zvezna skupščina sprejela zakonodajo za uvedbo gospodarske reforme. Naši organi upravljanja so se zavedali odgovornosti in smotra gospodarske reforme, zato so že samo nekaj dni po njeni uveljavitvi sprejeli za našo železarno akcijski program z namenom, da bi mobilizirali delovno skupnost k čim večjim gospodarskim dosežkom. Prav temu akcijskemu programu se lahko zahvalimo, da smo v železarni v preteklem letu napravili nov velik skok naprej v poslovnem obsegu, saj smo plan skupne proizvodnje za lansko leto v primerjavi s predhodnim letom presegle za 14,1%, pri blagovni proizvodnji pa za 17,5%. Ugodni proizvodni rezultati pa so se pokazali tudi v ugodnem finančnem rezultatu. Na osnovi doseženih rezultatov, predvsem zadnjih petih mesecev lanskega leta, je delavski svet podjetja sprejel plan proizvodnje, realizacije in finančni plan za letošnje leto. Če smo lahko zadovoljni z rezultatom poslovanja lani, pa ne moremo biti v celoti zadovoljni s poslovanjem v letošnjem letu. Podatki poslovanja kažejo, da v prvih treh mesecih nismo dosegli vsega, kar bi ob naših možnostih in danih pogojih lahko. Največja hiba našega poslovanja v prvem četrtletju je izvoz. Iz njegovih rezultatov lahko zaključimo, da naša delovna skupnost še ni v zadostni meri razvila čuta za borbo, ki jo od nas zahteva gospodarska reforma. Sistem vezanega izvoza in uvoza bo letos še bolj zaosten in nam bo banka dodeljevala devize le v odnosu do doseženega izvoza. Tudi je razdelitev izvoza, ki smo ga dosegli, zelo neugodna za konvertibilno področje. Zato nam, če stanja ne bomo izboljšali, grozi velika nevarnost poslabšanja oskrbe z osnovnimi surovinami. Če se izplen in gi-

banje izmečka gibljeta v približnih mejah naših predvidevanj, pa ne moremo biti zadovoljni z izmečkom in velikim odstotkom reklamacij. Reklamacije so poleg tega, da smo ob koncu četrletja ostali dolžni našim odjemalcem 4750 ton raznih izdelkov, na finančni rezultat gotovo močno vplivale. Tudi gibanje zalog ni zadovoljivo, saj so se pri gotovih izdelkih povečale za 3,33%, v nedokončani proizvodnji in polizdelkih za 12%, zmanjšale pa le pri razredu III za 2,79%. Vse zaloge so se povečale za več kot 1,2 milijardi S din, kar pomeni, da z odvedbo 1 milijarde S din iz dohodka v poslovni sklad, namenjene za obratna sredstva, nismo dosegli zaželenega rezultata. Tudi dolgovi naših potrošnikov so narasli za 26%. Tako stanje je poleg povečanih notranjih zalog znatno zmanjšalo likvidnost naše železarne. Da bi si lahko sproti zbrali potrebna sredstva za izplačevanje osebnih dohodkov, bomo morali v sledečih mesecih resneje obravnavati problem obračuna an-

FRANC MERŠNIK

Praznični majski dnevi so bili za nami. Razkropljeni smo bili povsod in se naužili lepih, toplih dni. Nihče od nas takrat ni pričakoval, da bomo čez nekaj dni zvedeli žalostno resnico, da je naš tovariš Franc Meršnik podlegel ranam, ki jih je pred me-

secem dni dobil pri prometni nezgodi. Sodelavci, ki so ga obiskali v bolnišnici, so nam prinašali samo dobre novice. Zato sprva tudi nismo mogli verjeti žalostne resnice.

Mlad je še bil, star komaj 26 let, poln delovnega elana in življenjske energije. Na Ravne je prišel kot 16 let star fant in se izučil za livarja. Jeseni leta 1958 se je že zaposlil kot samostojen livar v jeklolivarni železarne Ravne. Težak in zahteven je ta poklic in zato tudi cenjen. Vseh 7 let svojega delovanja je bil delaven, dojemljiv za rast novih metod dela v livarstvu. Med sodelavci je bil priljubljen in so cenili njegovo delo. Ko je živel med nami na Ravnah, se je vključil v družbeno dejavnost in uspešno deloval. Ni mu bilo usojeno, da bi doživel novi preobrat v livarstvu, pred katerim danes stojimo, ko začeta dela nadaljujemo in končujemo. Prerana smrt ni vzela samo nam dobrega sodelavca in tovariša, temveč je zadala težak udarec tudi njegovi družini, ljubljeni ženi, hčerkici, staršem, bratu in sestram. Izrekamo jim iskreno sožalje.

Sodelavci

Tako je mladina pozdravila medobčinsko Titovo štafeto in voščila maršalu za rojstni dan

Foto: B. Goričanec

gažiranih sredstev s pospešitvijo notranjega krožnega toka materiala in s pravočasno ter kvalitetno dobavo naših izdelkov. Proti planiranemu obsegu smo v prvem četrtletju dosegli dohodka le s 97,5%, kar pa ni popolnoma realna primerjava, ker se izračun vrši na podlagi plačane realizacije in ker so nekateri stroški že nastali v prvem četrtletju in bodo zato v naslednjih obdobjih letos nižji. Podatki kažejo, da imamo možnost, da ob danih pogojih v naslednjih mesecih dosežemo boljši uspeh. V izdelavi je že novi akcijski program, ki bo zajel vse elemente gospodarnosti v letošnjem letu.

Člani DS so bili mnenja, da poročilo precej kritično obravnava uspehe našega poslovanja v prvem četrtletju letošnjega leta, zato so z dodatnimi pojasnili nakazovali vzroke, ki so vplivali na to, da niso bili doseženi boljši rezultati. Končno pa je prevladala le ugotovitev, da poročilo ugotavlja in navaja dejansko stanje in doseženi uspeh v posameznih obratih, da ne bi mogli ugotavljati, da je naš sistem delitve osebnih dohodkov slab, ker imamo stvari le prilično urejene, da pa bodo gotovo potrebne nekatere dopolnitve predvsem premijskega pravilnika.

Po razpravi o poročilu je DS nato pristopil k izvolitvi predsednika delavskega sveta podjetja in njegovega namestnika, volitvam novega upravnega odbora in imenovanju svojih stalnih komisij. Razprava se je nadaljevala o predlaganih spremembah na poslovnem skladu, o razdelitvi sredstev, ki smo jih letos namenili za družbeni standard, o predlogu o poslovnem sodelovanju s splošno gospodarsko banko in vročitvi naših sredstev, nato pa o prenosu sredstev, namenjenih za rekonstrukcijo kovačnice, na valjarno. Pred zaključkom zasedanja je delavski svet razpravljal še o predlogih bonifikacij in o izključitvah iz naše železarne.

Na predlog razdelitve sredstev, namenjenih za družbeni standard, so nekateri izrazili mnenje, da gradnja stanovanj v gramoznici poteka sorazmerno počasi. Pojas-

njeno je bilo, da se stanovanja grade na podlagi pogodbe med stanovanjskim podjetjem na Ravnah in Gradisu in da bo naša železarna od letos predvideno zgrajenih stanovanj za svoje potrebe odkupila 49 stanovanj, ostala stanovanja pa bodo odkupila druga podjetja. Stanovanja, ki jih bo odkupila naša železarna, niso samo v eni stavbi, ampak so razdeljena v vseh štirih hišah, ki se sedaj gradijo. Za letos je predviden odkup samo tega števila stanovanj, za kar imamo sredstva zagotovljena, medtem ko bomo naslednje leto odkupili v gramoznici vsa preostala stanovanja, katerih temelji so že zgrajeni.

Po razpravi je delavski svet glede na material, ki mu je bil predložen v razpravo, sprejel vrsto sklepov.

— Potrdi se poročilo upravnega odbora o poslovanju podjetja v lanskem letu in prvih treh mesecih letošnjega leta vključno z ugotovljenim finančnim rezultatom.

— Za predsednika delavskega sveta podjetja je bil ponovno izvoljen tov. Koloman Vrečič, za njegovega namestnika pa Franc Sisernik.

— Za člane novega upravnega odbora in njihove namestnike so bili izvoljeni:

člani

inž. Janez Bratina, elektro remont
 Jože Dornik, promet
 Franc Hrastnik, mehan.
 Stanko Kovačič, topilnica
 Stanko Kočnik, kladivarna
 Betka Krauberger, komercialni sektor
 Peter Orožen, APS
 Andrej Plohl, PDJ
 Jože Potočnik, mehanična
 inž. Jože Žunec, valjarna

namestniki

Ivan Vušnik, elektro remont
 Jože Cesnik, stroj. remont
 Franc Pudgar, mehanična
 Ivan Bukovec, topilnica

Drago Anderlič, kladivarna
 Anton Potočnik, komercialni sektor
 Rudolf Hovnik, OTKR
 Karel Polanc, livarna
 Franc Ratej, jeklovlek
 Valentin Obretan, valjarna

— Potrdi se predlog o imenovanju članov za komisije za kadre in delovna razmerja, komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in za izrekanje ukrepov, komisije za osnovna sredstva, komisije za osebne dohodke, komisije za varnost pri delu, stanovanjske komisije in podkomisije za rehabilitacijo in zaposlitev delovnih invalidov.

— Potrdijo se vse predlagane spremembe, ki se bodo izvršile na osnovnih sredstvih naše železarne.

— Odobri se razdelitev sredstev, namenjenih za družbeni standard v letošnjem letu, ki se razdele, kot sledi:

- odkup stanovanj v gramoznici l. 1966 2.175.054,50 N din;
- načrti za odkup zemljišč za naselje Dobja vas 339.303,32 N din;
- renta Močivnik 3.600 N din;
- odkup zemljišč na Čečovju 5.000 N din;
- izdelava katastrske karte ŽR 60.000 N din;
- odkup stanovanja od Gradisa 125.000 N din.

— Pod pogoji, ki so bili v predlogu navedeni, se odobri sklenitev pogodbe o medsebojnem poslovnem sodelovanju med našo železarno in splošno gospodarsko banko v Ljubljani.

— Odobri se, da naša železarna letos vroči splošni gospodarski banki v Ljubljani 9.000.000 N din iz virov sredstev in z odplačilnimi roki, ki jih vsebuje pogodba o medsebojnem poslovnem sodelovanju med našo železarno in splošno gospodarsko banko v Ljubljani.

Naša železarna v kreditni sklad splošne gospodarske banke vloži obvezno 15% posojilo SR Sloveniji, ki smo ga vplačali lanske leto v višini 2.936.000 N din, s tem, da se 60% obvezno posojilo vplača v kreditni sklad splošne gospodarske banke, 40% pa vroči pod pogoji, ki so določeni v pogodbi o medsebojnem poslovnem sodelovanju, za dobo 12 let, s tem da se vročena sredstva amortizirajo v času od 1973. do 1978. leta.

— Odobri se, da naša železarna prevzame obveznost, da bomo v primeru, da nam splošna gospodarska banka dovoli prenos sredstev od kovačnice na valjarno v višini 2.500 milijonov N din, takrat, ko bo rekonstrukcija kovačnice postala aktualna, te nadomestili iz lastnih sredstev.

— Zaradi hujše kršitve delovnih dolžnosti je delavski svet s potrebno večino glasov potrdil predlog komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in za izrekanje ukrepov in izključil iz naše železarne Borisa Gostenčnika, zaposlenega v elektro remontu, Franca Krajnca III, zaposlenega v valjarni, in Feliksa Ledineka, zaposlenega v topilnici.

— Na predlog komercialnega sektorja se je v smislu predpisa o deviznem poslovanju zahodnonemški firmi Ernest Komrowski odobrila bonifikacija v znesku 4.144,88 DM ali, preračunano v dinarsko vrednost, 12.952,75 N din, kolikor znašajo dodatni stroški obdelave — žarjenje in peskanje — reklamiranega materiala.

— Zaradi spremembe, ki je nastala pri

Notranje napake ingotov

Lunker

Lunker je votlina v ingotu oziroma v glavi ingota, ki nastane zaradi zmanjšanja prostornine jekla pri prehodu iz tekoče v trdno fazo (sl. 15 in 16).

Prostornina se pri ogljičnih jeklih in pri jeklih z nizkim odstotkom Cr zmanjša za 3%, pri legiranih pa za 3,5% in več.

Lunker običajno odstranimo pri kovanju ali valjanju ingotov na ta način, da odrežemo jalovo glavo. Pri tem se mora odrezati toliko, da se odstrani iz ingota ves lunker in ostale napake ob lunkerju. V odvisnosti od vrste jekel, teže ingota in drugih faktorjev se odreže pri valjarskih ingotih 8–20% teže, pri kovaških pa več. Pri nas je predpis za valjarske ingote (kjer uporabljamo eksotermne kape) 10% teže ingota. Z jedkalmimi ploščami, ki jih odrežemo od gredic, kontroliramo, če je v gredici še ostal lunker (sl. 17).

Na lunker vpliva vrsta faktorjev, kot so kemijska sestava jekla, stopnja dezoksidacije, temperatura litja jekla, koničnost ingota, hitrost litja ingota in drugi.

Lunker zmanjšamo:

- z zmanjšanjem vsebnosti plinov v jeklu; velika količina plinov ima velik vpliv na oblikovanje lunkerja,

- z optimalno temperaturo izpusta in litja jekla,

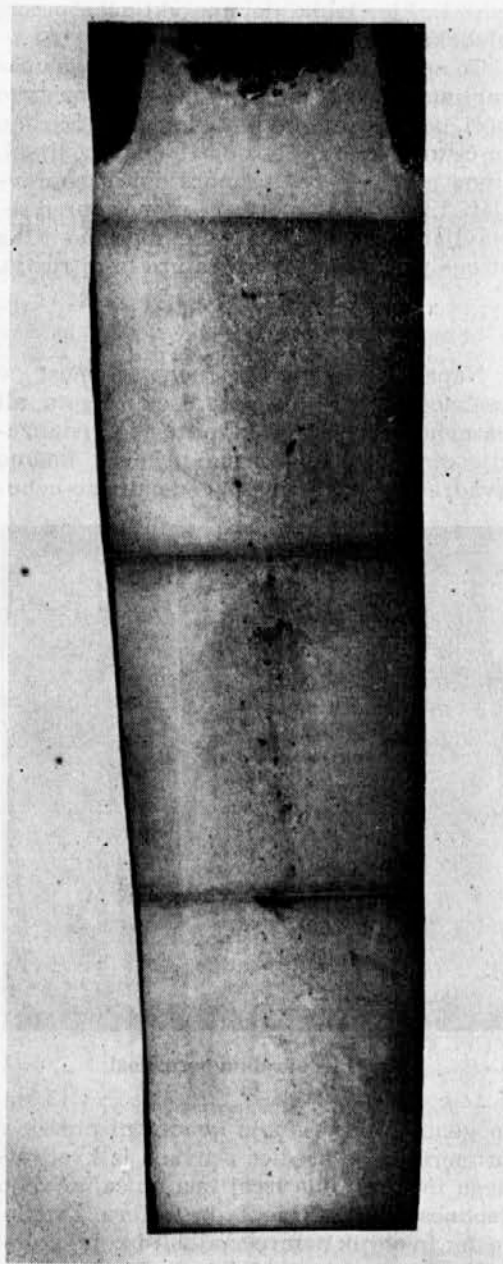

Sl. 15 — globoki lunker v ingotu

vodstvu doma železarjev, je bilo sklenjeno, da je sporočiti Okrožnemu gospodarskemu sodišču v Mariboru, da iz registra podpisnih pooblaščenecv doma železarjev izbršjo dosedanjšega upravnika Jožeta Ščapa in na novo vpišejo v. d. upravnika doma železarjev tov. Mihaela Škufco, ki bo samostojno podpisoval za vse posle in zadeve doma železarjev.

-et

- z uporabo kokil z zadostno koničnostjo,
- s počasnim polnjenjem kap in z uporabo kakovostnih lunkeritov,
- z uporabo eksotermnih kap povsod tam, kjer so za to dani pogoji.

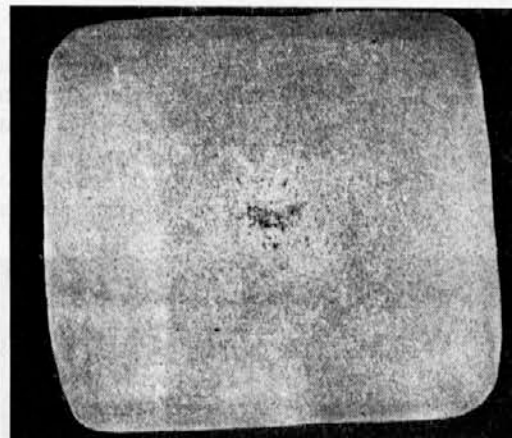
Sl. 16 — lepo izoblikovani lunker v glavi ingota (vzdolžni prerez) pri uporabi eksotermne kape

Centralna poroznost

Centralna poroznost (sliki 18 in 19) nastane zaradi nezadostnega hranjenja centralnega dela z jeklom iz glave ingota, kar poruši kompaktnost zgradbe pri kristalizaciji.

Pri litju jekla talina ne more pronicati med skelete kristalov in nastanejo te napake.

Ko se litje bliža koncu, se temperatura jekla znižuje in viskoznost narašča, jeklo postaja gosto in na ta način se poveča stopnja centralne poroznosti. Ta napaka nastane predvsem pri sifonskem litju, kjer talina ogreva kanalsko opeko, lijak, kokile in se pri tem sama ohlaja. Pri sifonskem litju je važna tudi hitrost litja jekla. Pri večji hitrosti litja ima jeklo krajši stik s stenami kokil, hitreje so kokile polne, višja je temperatura jekla v kapah in globlje je hranjenje centralne cone ingota.

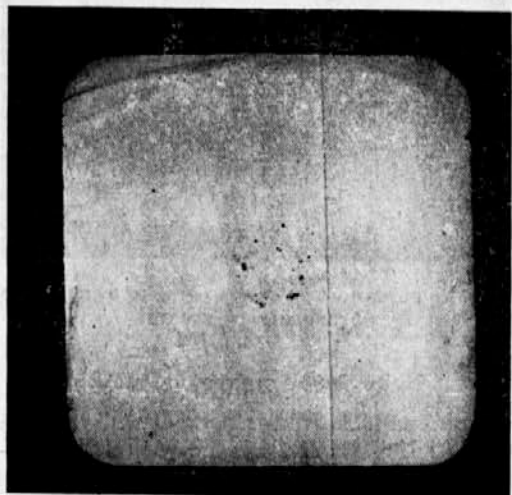
Sl. 17 — ostanek lunkerja v gredici

Manj izraženo centralno poroznost imenujemo redko (rahlo) sredino, ki jo dostikrat srečamo pri ingotih. Centralna poroznost, ki se običajno zmanjšuje od glave proti nogi ingota, ima lahko različne oblike in je lahko tudi različno močno izražena v odvisnosti od vrste jekla, teže in koničnosti ingota.

Največji vpliv na tvorbo centralne poroznosti kaže ogljik. Jekla z višjim odstotkom ogljika imajo močnejše izraženo centralno poroznost. Prisotnost kroma in titana v jeklu, ki zvišata viskoznost jekla, neugodno vpliva na oblikovanje centralne cone ingota. Poleg naštetih faktorjev vplivajo na tvorbo centralne poroznosti tudi pogoji dezoksidacije, temperatura jekla in tehnologija litja. Na centralno poroznost močno vpliva tudi koničnost ingota.

Konstrukcija kokil, kap in višina napolnitve kap z jeklom omogoča potegnitev lunkerja precej nad črto ingot-glava, kar ugodno vpliva na centralno poroznost. Spodnji del ingota kristalizira prej in ima bolj homogeno makrostrukturo. Pregretje in prevelika nasičenost jekla s plini privede do tega, da dobimo centralno poroznost po vsej višini ingota. Sekundarni lunker v ingotu se na prečnem preseku ingota pokaže kot močnejše izražena centralna poroznost, običajno pri nogi ingota. Vzroki nastanka sekundarnega lunkerja so podobni, kot smo jih našli za centralno poroznost.

Centralno poroznost odpravimo oziroma zmanjšamo z znižanjem vsebnosti plinov v jeklu (jeklo je treba dobro dezoksidirati), z optimalno temperaturo litja, z uporabo eksotermnih kap, s povečanjem koničnosti ingota in z zadostno predelavo ingotov.

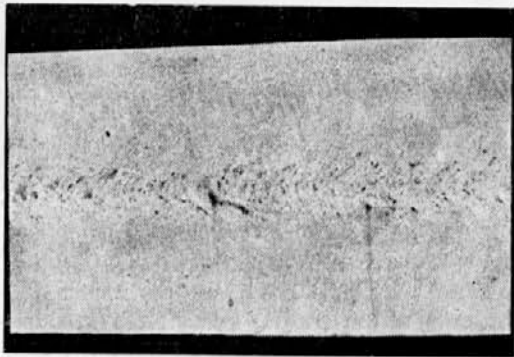

Sl. 18 — centralna poroznost

Poroznost po preseku

Poroznost po preseku srečamo pri jeklih ali kot poroznost po celem preseku (splošno poroznost) ali pa kot poroznost samo ob robu (obrobno poroznost).

Splošno poroznost najpogosteje srečamo pri ogljikovih, manganovih, kromovih in

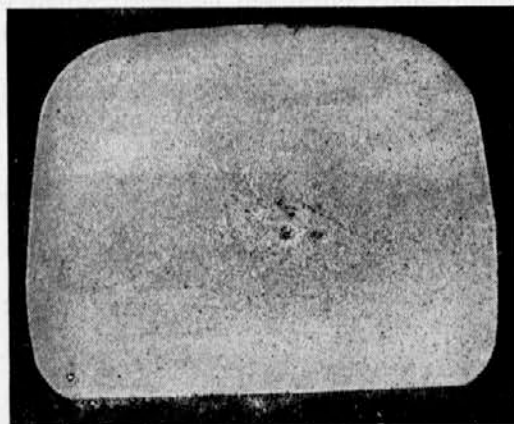

Sl. 19 — centralna poroznost v ingotu (vzdolžni prerez)

krom-manganovih jeklih. Pri jedkanju se ta napaka pokaže v obliki malih točk, ki jih jedkalo zelo močno nagrize in so po vsem preseku ingota oziroma gredice. Nekateri to napako imenujejo tudi točkasta nehomogenost. Ta napaka (sl. 20) nastane zaradi nehomogene zgradbe ingota. Pri kristalizaciji nekaterih vrst jekel se tvorijo meddendritne izceje (vključki oksidov, sulfidov in silikatov), ki povzročajo nastanek te napake. Napaka se aktivno razvija med cono enakosnih kristalov in transkristalov. Plini, ki se izločajo pri kristalizaciji, povečajo prostornine izcej in olajšajo združevanje posameznih manjših v večje.

Tudi obrobna poroznost (sl. 21) nastane pri večini vrst jekel zaradi plinskih mehurčkov v jeklu, in sicer podpovršinskih mehurčkov, ki nastajajo tik pod površino ingota. Posebno vrsto obrobne poroznosti srečamo pri jeklih, ki vsebujejo titan. Pri teh jeklih titanovi oksidi in nitridi povzročajo nastanek te napake.

Poroznost po preseku zmanjšamo z izdelavo dobro dezoksidiranega jekla (čim manj plinov, žvepla in fosfora), s skrbno regulacijo livne temperature in z zvišanjem hitrosti litja.

Sl. 20 — poroznost po celem preseku s centralno poroznostjo v sredini

Nekovinski makro vključki

Količina in karakter nekovinskih vključkov v jeklu v veliki meri karakterizira kakovost jekla.

Vključki zunanega izvora (eksogeni vključki) so delci ognjestalnega materiala,

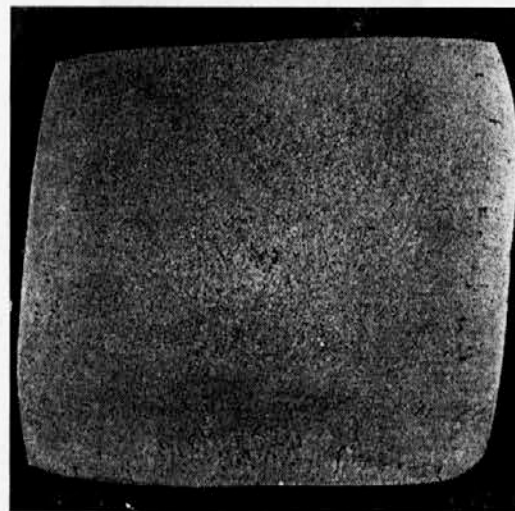
ki pridejo v jeklo zaradi izpiranja obzidave peči, izpustnega žleba, ponovce, lijaka, kanalske opeke in delci žindre, ki pridejo v jeklo.

Vključki zunanega izvora običajno splavajo v zgornji del ingota (pod glavo). Pri raznih nepravilnostih pri litju pa jih dobimo tudi v srednjem in spodnjem delu ingota. Tipičen tak primer je zavihanje skorje (sl. 22), kjer lahko dobimo vključke precej globoko v notranjost ingota.

To napako odpravimo na ta način, da uporabljamo kakovostno opeko za obzidavo peči, ponovce, livnih plošč in lijaka. Skrbno in čisto se morajo obzidati ponovca, lijaki, livne plošče in peč se mora dobro popravljati. Lijake in livne plošče se mora pred sestavljanjem izpihati. Sarže moramo liti s strogo predpisano temperaturo in hitrostjo.

Izceje

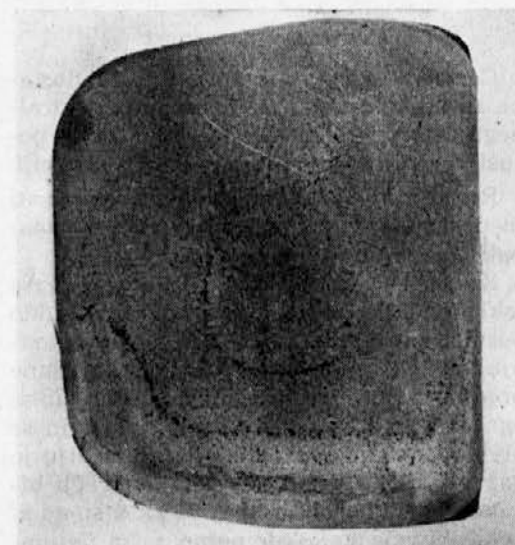
Napaka predstavlja nehomogenost v vsebnosti elementov po preseku ingota, ali pa nehomogenost po karakterju kristalizacije strukture. V prvem primeru imamo kvadrat izcej, v drugem pa dendritno neho-

Sl. 21 — obrobna poroznost

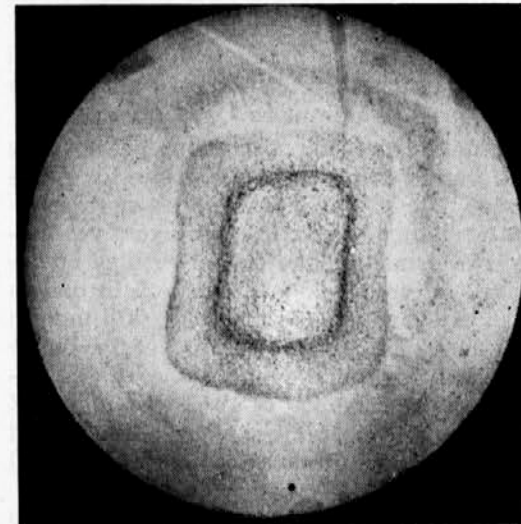
mogenost. Izceje imajo kvadratni presek v primeru, če je gredica skovana iz kvadratnega ingota. Cona izcej ima običajno višjo vsebnost ogljika, žvepla in fosfora. Žveplo, fosfor in ogljik namreč najbolj izcejajo.

Na mestih, kjer so izceje močno izražene, je povečana količina mikro nekovinskih vključkov sulfidnega in oksisulfidnega tipa.

Sl. 22 — vključki v jeklu (delno zavihanje skorje pri litju)

Kvadrat izcej (sl. 23) se razlikuje po višini ingota. Najbolj razvit je pri glavi, manj v sredini, medtem ko ga pri nogi običajno ne srečamo ali pa je minimalen. Preiskave so pokazale, da tresenje ingotov v času kristalizacije (odstranjevanje lijaka, snemanje kap) neugodno vpliva na izceje. V takem

Sl. 23 — kvadrat izcej

primeru dobimo močno izražene izceje. Kvadrat izcej ne nastane v svoji značilni obliki, če imamo v jeklu precej plinov (predvsem kisika). Izločanje večje količine plinov onemogoča normalno kristalizacijo in v jeklu nastanejo posamezni prameni izcej. Take izceje imenujemo lisavost jekla.

Izceje srečamo največkrat pri večjih ingotih, manj pri manjših.

Ukrepi za preprečitev izcej

— Izdelati se mora jeklo z minimalno vsebnostjo žvepla in fosfora.

— Jeklo je treba dobro izkuhati in dezoksidirati, da odstranimo pline.

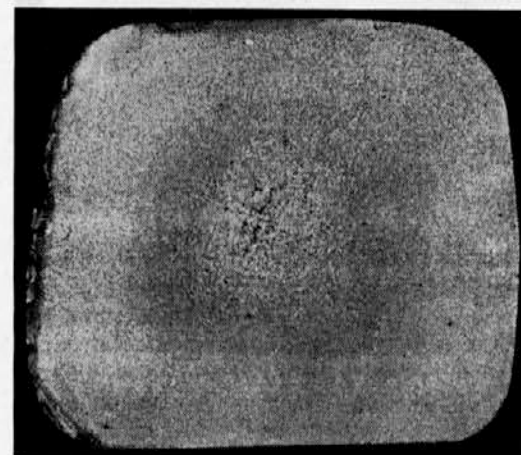
— Omejiti moramo težo ingotov, posebno pri jeklih, ki so nagnjena k izcejanju.

— Preprečiti je treba kakršnokoli mehansko tresenje ingotov pri kristalizaciji.

— Ingoti se morajo ohladiti v kokilah do popolne strditve.

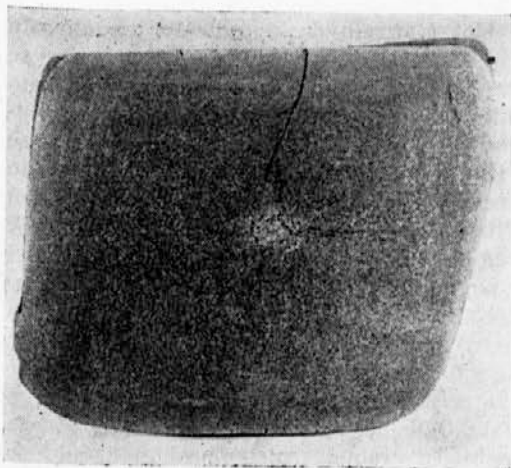
Medkristalne razpoke

To napako srečamo kot karakteristične pajčevinaste razpoke (sl. 24 in 25), ki so različnih dimenzij, in sicer od majhnih, komaj vidnih, do jasno izraženih razpok v centralni coni ingota.

Sl. 24 — medkristalne razpoke v jeklu Č 4171

Sl. 25 — medkristalne razpoke v jeklu Č 4570

Medkristalne razpoke nastanejo v ingotih zaradi napetosti, ki nastanejo pri kristalizaciji ingota.

Nekovinski submikroskopski izločki (z nižjo temperaturo kristalizacije) oslabijo

meje primarnih kristalov. Znatno nižja trdnost kristalnih mej v primerjavi s trdnostjo kristalnih zrn je vzrok nastanka medkristalnih razpok — porušitve vezi med kristalnimi zrni. Ti submikroskopski izločki (vključki) otežkočajo tudi zavaritev pri vroči predelavi. Dodatna dezoksidacija s titanom poveča nagnjenost k tem razpokam.

Razporeditev napetosti po ingotu je odvisna od plastičnosti jekla v litem stanju in od oblike in dimenzije ingotov ter od hitrosti ohlajevanja ingotov.

Medkristalne razpoke srečamo največkrat pri avstenitnih, feritnih in visoko legiranih orodnih jeklih.

Medkristalne razpoke v ingotih preprečimo z izdelavo dobro dezoksidiranega jekla z minimalno vsebnostjo žvepla in nekovinskih vključkov, z litjem jekla v ingote manjše teže, ki pa omogočajo zadostno predelavo, in z zalaganjem vročih ingotov v ogrevne peči.

Milan Pavič

Problemi v našem poslovanju

Mnogo bolj priljubljeni so članki z novo, zanimivo vsebino, kot članki, ki obravnavajo vedno isto snov.

Na žalost pa smo primorani, da stalno govorimo in pišemo o tem, kako delamo in kakšni so uspehi našega dela. Od uspehov dela so odvisni neposredno tudi osebni dohodki sodelavcev.

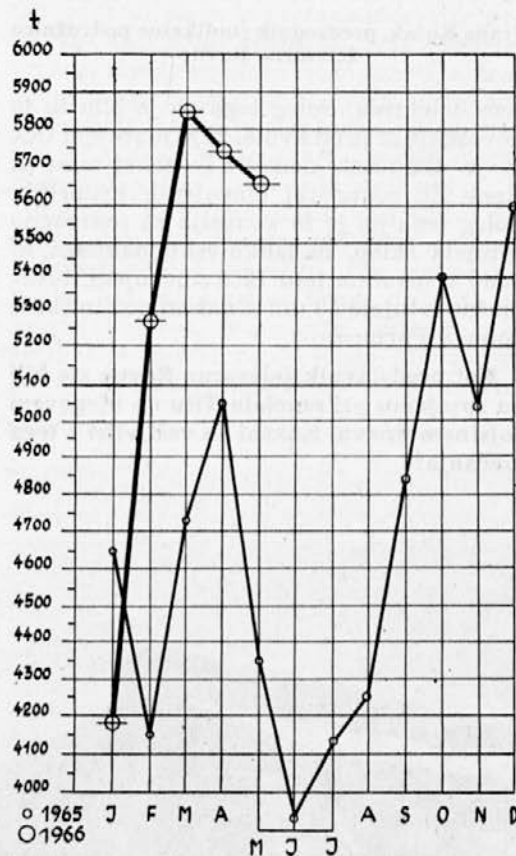
Med glavnimi pokazalci uspehov so podatki o mesečni odpremi naših proizvodov kupcem v državi in v tujini. V mesecu maju smo odpremili skupno 5663 ton naših proizvodov, od tega 397 ton v tujino. Ob času, ko pišem to poročilo, še niso napisani vsi računi za dobavljeno robo, vendar cenimo, da smo v maju prodali za 2,55 milijard starih dinarjev naših proizvodov.

Iz diagrama je razvidno, da se je odprema proizvedenih proizvodov od začetka leta močno dvignila vse do marca, ko je dosegla vrhunec. Aprila in maja pa nekoliko upada. Smatram, da je treba vložiti ves trud, da se daljnje upadanje prepreči.

Mislím, da je prav, če sodelavce seznamimo s tem, da je nastal določen zastoj v prodaji naših proizvodov tako doma kot v tujini. Zato je tembolj potrebno prizadevanje, da ugodimo našim kupcem vse, bodisi glede kakovosti robe kakor glede dobavnih rokov. V tem oziru pa ne gre vse tako, kot bi bilo zaželeno. Vrsta reklamacij kaže na potrebo temeljitejšega znanstveno raziskovalnega dela, da bi se tehnologija proizvodnje poboljšala in da bi se uspelo doseči enakomerno kakovost proizvodov. Mnogo kupcev je že odpovedalo naročeno robo zaradi prekoračenih dobavnih rokov in kupili so robo v drugih železarnah ali pa so robo prejeli iz uvoza. Zato bodimo pripravljeni na zaostritev položaja in tudi na posledice v tej zvezi. Časi, ko so kupci čakali »pred vrati tovarne« in prosili za robo, so minili. Delovanje reforme se v tej smeri že pozna in moramo naročnike že iskati — kot je to običajno v vsem poslovnem svetu. To nam pa narekuje, da se vsi oprīmemo svojega dela z vso vestnostjo in

natančnostjo, da bomo pogodbene obveznosti »do pikice« izvrševali.

Glede izvoza se tudi ne moremo pohvaliti. V prvih petih mesecih smo izvršili obveznosti na konvertibilno področje le z

68 %. Ker imamo z Jugobanko vezano pogodbo glede na to, koliko bomo dobili deviznih sredstev za uvoz surovin, bodo v tem pogledu nastale določene težave, na kar moramo biti pripravljeni. Namreč, dodeljevanje sredstev za uvoz bo teklo v istem razmerju, kot bomo izvrševali obveznosti izvoza. Zaradi obsežnih reklamacij pri izvozu kupci iz tujine niso več zaupali kakovosti naše robe in izgubili smo lepa naročila. Ne smemo si misliti, da tuja pod-

Sinteza

jetja naročajo robo pri nas iz posebnih razlogov. Naročilo nam dajo samo, če bo naša roba v kakovosti enaka kot konkurentova, če bodo dobavni roki ugodni in če bo cena nekoliko nižja od konkurentove. Če teh pogojev ne dosežemo, naročila ne dobimo.

Opisano stanje nam nakazuje več nepotkov.

1. Štediti moramo pri vseh surovinah in potrošnem materialu, da bi dosegli čim nižje proizvodne stroške.

2. Posebno štednjo je treba vpeljati pri uvoznih materialih in povsod iskati možnost zamenjave z domačimi materiali ali nabave s tistih področij, kjer obstaja večja možnost.

3. Organizacijo proizvodnje in tehnologijo moramo stalno izboljševati, da bi se dosegla kakovost in zmanjšal izmeček.

4. Izpolnjevanje moramo dobavne roke.

5. Največjo pozornost moramo posvetiti izvoznim poslom.

Razmere se zaostrejejo, mi vsi pa moramo smelo, s skupnim organiziranim delom vse nastopajoče težave, tudi v iskanju preorientacije, prebroditi, tako da bi delovna skupnost imela delo.

F. B.

Na carini

— Slišite, tole je prava kava, ne pa kurja piča. Kokoši tega ne bodo jedle!

— Kakor hočejo, naj pa pocrkajo!

Popolna moč

— Večkrat čitam med oglasi, da iščejo kvalificirano natakarico. Kakšna neki mora ta biti?

— Taka, da zadovolji gosta, podjetje in sebe.

Sindikat se bori za dvig življenjske ravni

Razgovor s predsednikom sindikalne podružnice železarne Ravne

Kakšen je konkreten prispevek našega sindikata k izvajanju gospodarske reforme v železarni?

Kakor vsi organi, predvsem pa organi delavske samouprave, je tudi sindikat v našem kolektivu zainteresiran za izvajanje gospodarske reforme. Po mojem mišljenju in mišljenju mnogih članov sindikata bi morala gospodarska reforma zajeti slehernega proizvajalca od najnižjega do najvišjega delovnega mesta v sleherni gospodarski organizaciji. Vso podporo smo člani sindikata vedno dajali dobrim in preišljenim programom, ki se tičejo razvoja našega kolektiva, uvedbi novih cenikov del, zmanjševanju materialnih stroškov, povečanju izplena, proti pa smo, če se pojavljajo razne nepravilnosti, ki škodujejo celotnemu kolektivu, zlasti če to povzroča zniževanje osebnih dohodkov.

Kaj lahko poveste o pripravah na skrajšani delovni čas?

Zadnje čase je v našem kolektivu eno od osrednjih vprašanj tudi skrajšani delovni čas. Mislim, da je to vprašanje za slehernega člana kolektiva zelo interesantno. Izdelana je že študija, po kakšnih pripravah in postopku bi postopoma prešli na 42-urni delavnik. Ta študija je sedaj v razpravi v kolektivu, kjer naj bi bila tolmačena delavcem v posameznih obratih, na kakšen način in v kakšnem času bi posamezne ekonomske enote lahko pričele delati v skrajšanem delovnem času. Toda žalostna je ugotovitev, ki je bila poudarjena tudi na delovni konferenci sindikata 26. maja 1966, da se še do danes v kolektivu ni dovolj razpravljalo. Rok za skrajšani, postopoma uvedeni delovni čas je bil postavljen s 1. julijem 1966, vendar bo v tem kratkem času to zelo težko izvedljivo. Mislim, da bomo morali na tem vprašanju bolj intenzivno delati, če se bomo hoteli omenjenega roka držati.

Kako skrbi sindikat za rekreacijo sodelavcev in kakšen odstotek zajema?

Iz leta v leto se sindikat trudi, da bi se čimveč neposrednih proizvajalcev po napor-nem fizičnem delu vključevalo v rekreativno delo. Pogoji za tako obliko so v našem kraju zelo ugodni. Komisija, ki deluje v sklopu tovarniškega odbora sindikata, poizkuša na razne načine pridobiti čimveč delavcev, da se v to delo vključijo, toda sami rezultati kažejo zelo slabo. Na voljo imamo dom telesne kulture ter kegljišče v domu železarjev, kjer bi sleherni član našega kolektiva lahko našel enkrat na teden sebi primerno razvedrilo. V te namene sindikalna podružnica plačuje za vsakega člana naše delovne skupnosti določen delež, da ima na ta način delavec prost vstop v omenjene objekte in naj bi se tudi rekreacijsko izživljal. Toda sama popularizacija je verjetno še nekoliko prešibka, kar pa bomo morali izboljšati, če bomo hoteli, da bodo naši objekti, namenjeni za rekreativno delo našega proizvajalca, tudi bolj izkoriščeni.

Sodelavce bo zanimalo, kakšni so bili letos kriteriji za brezplačen oddih v Portorožu.

V letošnjem letu so bili pogoji za brez-

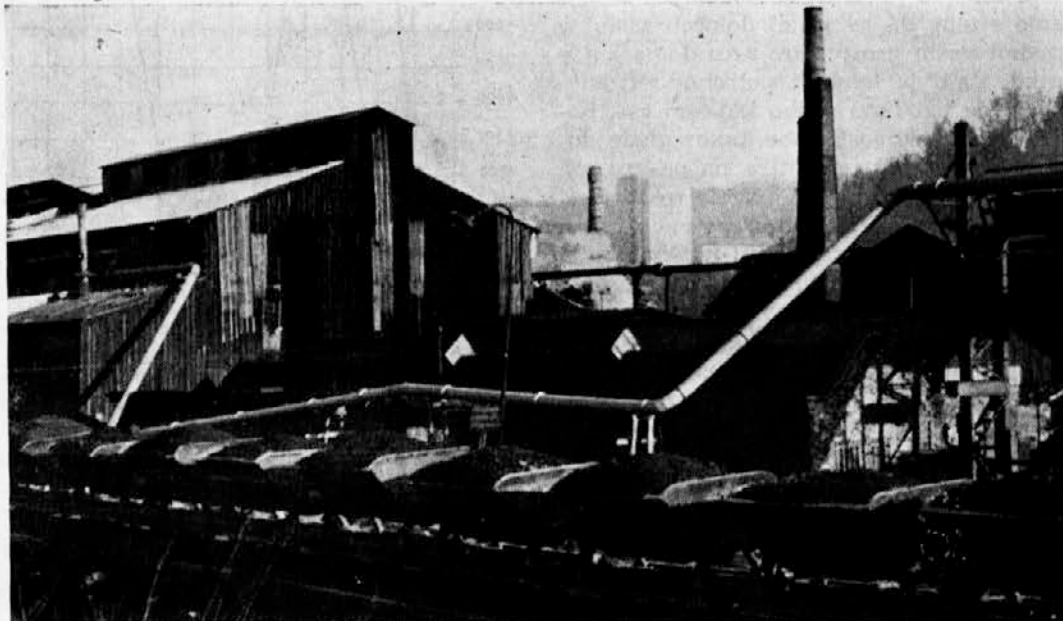
plačen oddih skoraj isti kot v lanskem letu. Sindikat je predvsem stremel za tem, da bi na ta oddih poslali res fizično izčrpane delavce na eni strani, na drugi strani pa tudi tiste, ki so socialno ogroženi in imajo nižje osebne dohodke, kot je bilo povprečje v na-

Franc Košak, predsednik sindikalne podružnice železarne Ravne

šem kolektivu. Poleg tega pa je bila še ta novost, da se je od kvote, ki jo je sprejel UO, to je 120 mest, dodelilo še nekaj mest za člane ZB po zgoraj omenjenih kriterijih. Poleg tega pa je še komisija za rekreacijo sprejela sklep, da lahko vsi upokojeanci, ki bodo v tekočem letu 1966 upokojeni, brezplačno letujejo 10 dni v našem počitniškem domu v Portorožu.

Kot predstavnik železarne Ravne ste bili na sprejemu pri maršalu Titu ob njegovem rojstnem dnevu. Kakšni so vaši vtisi s tega srečanja?

Kot član slovenske delegacije delovnih kolektivov in družbenih organizacij sem se na predlog republiškega odbora sindikata udeležil sprejema pri maršalu Titu za njegov 74. rojstni dan. Če bi hotel opisati vse vtise, ki sem jih dobil, bi bilo skoraj malo preveč. Vendar je bilo srečanje z maršalom Titom dogodek, ki ga verjetno ne bom nikoli več doživel. Njegova vitalnost in živahnost v pogovoru z našo delegacijo nas je zelo impresionirala. V svojem govoru je dejal, da se kljub 74 letom počuti še izredno mlad in da v popolnosti zaupa v izvajanje gospodarske reforme in v delovne ljudi Jugoslavije. Vsi v delegaciji smo mu iskreno zaželeli, da bi bil še vrsto let med nami in da bi nas uspešno vodil.

Ali bi želeli še sami s čim zaokrožiti razgovor?

V novi situaciji, t. j. v izvajanju gospodarske reforme, bi želel, da vse družbeno politične organizacije v našem kolektivu čim bolj enotno in kompaktno zastopajo vsa stališča, ki vodijo k čim boljšemu napredku samega kolektiva, istočasno pa tudi k dvigu življenjske ravni slehernega proizvajalca. Boriti pa se moramo proti različnim nepravilnostim, ki škodujejo ali kolektivu ali pa posamezniku.

Tovariš predsednik, hvala za razgovor.

Za volanom

- Da, tovarišica, ne bi se zanimal za vas, če bi vas ne videl v kopalni obleki.
- Jaz pa vas v mercedesu.

V trgovini

- Vi pa gotovo niste še dolgo tu v službi.
- Kako pa to veste?
- Ker še vedno zardevate, ko poveste ceno.

Maščevanje

- Ja, Pepca, kje pa imaš Janeza, da te nikoli več ne vidim z njim?
- Drugo si je dobil, pa sem ga kar pustila.

Enotnost delovne skupnosti

S konference sindikata železarne Ravne

26. maja je bila v domu železarjev konferenca sindikalne podružnice železarne Ravne, ki je bila še najbolj uspešna zato, ker je prikazala vrsto težav in problemov v pod-

Iz časa, ko še nismo nosili čelad

jetju in opozorila na to, da bi bilo pravzaprav nujno v kakršnikoli obliki (po sestankih, v našem listu) razčistiti mnenja in poglede na današnje stanje v proizvodnji in poslovanju ter upravljanju podjetja. Manj uspešna pa je bila, ker se je lotila toliko stvari, da nobene ni mogla obdelati do nekega zadovoljivega sklepa in je zato kljub zdravim mislim izzvenela šele v željo po ureditvi spornih stvari.

Mimo dobro znanih zahtev po dobri (ali boljši) organizaciji dela in vodenja poslovne politike in poleg dejstva, da izgubimo zelo veliko delovnih dni zaradi bolezni, neupravičenih izostankov in jalovih konferenc med delovnim časom, da se nam nabirajo zaloge nedokončane proizvodnje, vprašanj, ali imamo neke samoupravne organe dobro organizirane in že standardnega poziva članom naših samoupravnih organov, da morajo svoje sestanke dobro pripravljati in da morajo sploh delati, je konferenca ugotovila vrsto manj znanih in manj šablonskih dejstev.

Se vedno imamo v železarni 524 prošenj za stanovanja, medtem ko bo jeseni predvidoma na razpolago le 79 stanovanj, od tega 40 v gramoznici in 30 takšnih, ki jih bodo izpraznili sodelavci, ki se bodo preselili v lastne hiše. To pa pomeni, da v bližnji prihodnosti ni upanja, da bomo stanovanjski problem rešili. Vse, kar lahko naredimo, je le to, da bi dodelili stanovanja res takšnim prosilcem, ki čakajo že po 8 in 10 let.

Če smemo na podlagi vse pogostejšega negotovanja na račun delavnosti članov samoupravnih organov zapisati, da se kaže na tem področju določena kriza, potem je gotovo najpametneje na podlagi temeljite analize preurediti organizacijski sistem nižjih

samoupravnih organov, medtem ko za večjo zavzetost na tem področju ni lahko najti zdravila, kajti kdo je lahko preobremenjen s funkcijami, kdo je pa enostavno nezainteresiran za stvari, ki se ne tičejo delitve OD. Tu zadevamo na kronično pomanjkanje zavesti oziroma zavednosti ter na tipično miselnost, da se ne izplača študirati drugače kot za kvalifikacijo in večji OD, če naj naštejemo le nekatere primere. Vprašanje je resno, iz meseca v mesec in od konference do konference vedno znova aktualno.

Da naša obveščenenost kljub našemu mesečniku še dolgo ni takšna, kot bi jo želeli, to teoretično vsi vemo, toda ko bi se reklo sestaviti članek, obvestilo ali dopis, ki naj bi neko stvar pojasnil, je to pogosto že prehu do delo.

Vprašanje 200 invalidov v našem podjetju že dolgo rešujemo, pa ga še nismo rešili. Možnosti za rekreacijo imamo takšne, kot zlepa ne kakšno podjetje, vendar jih vse premalo izkoriščamo, predvsem zimski bazen in kegljišče.

Enotni smo si v željah, da bi nam boljše šlo, nismo pa si enotni glede tega, kako to doseči. Marsikdaj bi hoteli delati po starem, živeti pa po novem. Znano je, da izkoriščamo naš delovni čas le 60%. V tesni zvezi s tem pa je seveda tudi postopni prehod na 42-urni delovni teden. Dokler ne bomo skrajšali izgubnih časov in s tem obenem izdelavne čase, ne smemo misliti na proste sobote. Pri tem seveda ne more vsega storiti le strokovni kader, čeprav se bo moral polno angažirati. Potrebno je sodelovanje vseh članov kolektiva, oblikovanje enotnih stališč in dosledno izpolnjevanje zadanih nalog.

Mnenje, da bi morali biti bolj gibčni pri delitvi dohodka, podprto z dejstvi, da imamo večjo produktivnost in nižje osebne dohodke kot marsikatera druga podjetja, je zadelo ob dokaz, da smo npr. aprila že presegli za letos planirane osebne dohodke za 16%. Imamo še veliko možnosti, da osebne

dohodke povečamo, ne moremo pa vsak mesec spreminjati sistema delitve osebnih dohodkov.

Ne glede na to, da konferenca formalno ni sprejela kakšnih sklepov oziroma bo sklepe na podlagi diskusije oblikoval tovarniški odbor sindikata, pa je iz predsednikovega poročila in iz razprave vendarle možno poleg že omenjenega navesti vsaj še nekaj koristnih idej in predlogov, ki bi jih kazalo uresničiti ali vsaj podvzeti potrebne mere za njihovo uresničenje:

— za novo izvoljene člane organov samoupravljanja bi bilo potrebno izvesti podoben seminar kakor lansko zimo,

— razmisliti bi bilo treba o pogostejšem obveščanju sodelavcev prek tovarniškega tiska,

— pametno bi morali razdeliti delo med organe upravljanja in strokovne službe, da bi tako zmanjšali vsaj število sestankov,

— urediti moramo nagrajevanje po delu, da bi podprli iniciativo za boljšo organizacijo dela,

— izpopolnjevati je treba sistem izobraževanja in nuditi sodelavcem čimveč možnosti za izobraževanje,

— pospešiti moramo razvoj tehnologije,

— povečati je treba osebno odgovornost. Predvsem pa je treba doseči enotnost delovne skupnosti ter reševati naše probleme kompleksno, ne pa po koščkih.

Na koncu konference je predsednik občinskega sindikalnega sveta Miha Ošlak podelil pokale in diplome zmagovalcem na občinskem sindikalnem prvenstvu v kegljanju.

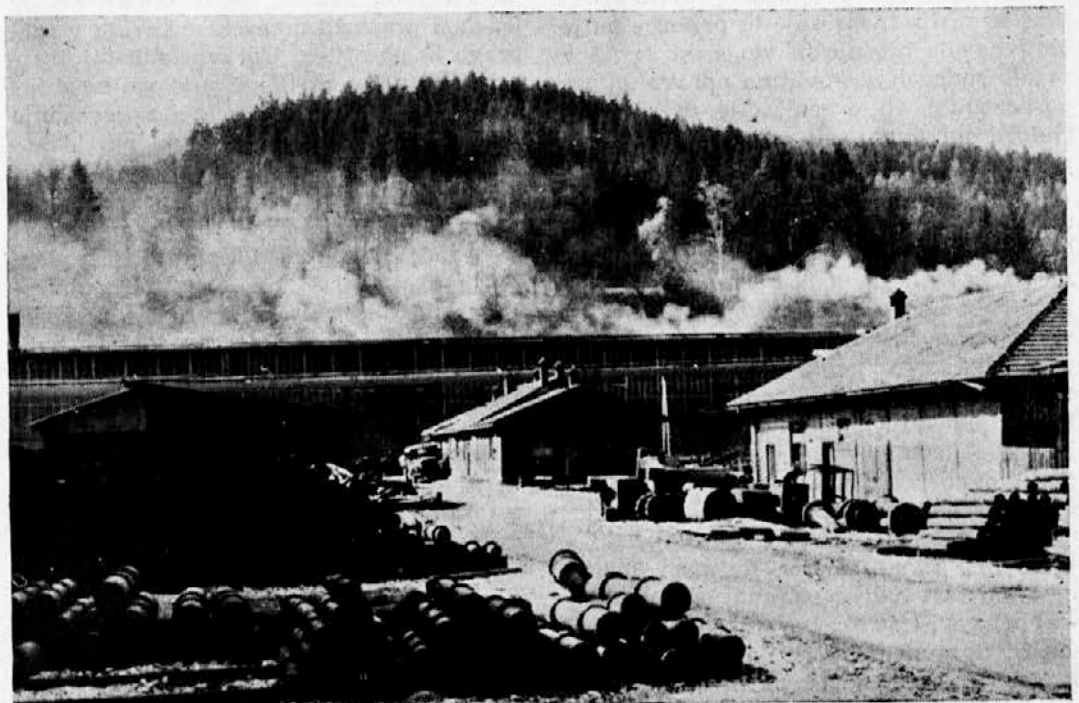
m. k.

Nevarno odkritje

- V časopisu sem bral, da so Angleži odkrili cepivo proti spalni bolezni.
- Ubogi angleški uradniki!

V hotelu

- Ali imate kakšno sobo s tekočo vodo?
- Imeli smo jo, pa smo letos popravili streho.

Dan se prebuja

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Meseca maja je bila opravljena primopredaja poslov med dosedanjim upravnim odborom, ki mu je potekel mandat, in novim upravnim odborom, ki ga je delavski svet izvolil za naslednjo mandatno dobo. Na svoji prvi seji je novi upravni odbor najprej poslušal in nato razpravljal o poročilu o delu dosedanjega upravnega odbora. V poročilu je poleg podatkov o poslovanju v lanskem letu in prvih štirih mesecih letošnjega leta bil govor tudi o delu samega upravnega odbora. Povedano je bilo, da je imel upravni odbor v svoji mandatni dobi enega leta petinštirideset rednih sej. Na sejah je upravni odbor razen obravnave materiala, ki se je nato posredoval v razpravo delavskemu svetu podjetja, potrjeval še mesečne operativne plane, razpravljal o kriterijih in razdelitvi sredstev za individualno gradnjo stanovanj, potrdil cenike del za administrativna dela, razpravljal o poslovanju in načinu izboljšanja dela v našem počitniškem domu, določil pogoje za letovanje za letošnje sezono, razpravljal o ukrepih in izvajanjih sklepov delavskega sveta podjetja, potrjeval spremembe premijskih normativov, razpravljal o stanovanjski izgradnji, pogojih osamosvojitve doma železarjev, potrjeval razpise štipendij in na predlog komisije za kadre odobril prosilcem štipendije za posamezne šole in fakultete, obravnaval oceno delovnih mest delavcev s stalno oceno, razpravljal o obsegu in vzrokih domačih reklamacij, obravnaval nadaljevanje investicijske izgradnje železarne ter razpravljal o ostali problematiki, ki se je pojavljala v poslovanju železarne.

Za boljše in uspešnejše delo so bile pri upravnem odboru tri komisije, in sicer komisija za kadre in izobraževanje, ki je poleg sodelovanja z izobraževalnim centrom o programu in izvajanju izobraževanja pripravljala še predloge za razpise in dodelitev štipendij ter vršila interne in eksterne razpise in odločala o zasedbi razpisanih delovnih mest. Komisija za racionalizacije in tehnične izboljšave je obravnavala predloge posameznih predlagateljev, komisija za prošnje in pritožbe pa je obravnavala prošnje in vloge, ki so jih v raznih zadevah naslovili na upravni odbor posamezniki ali organizacije in društva. Naloge upravnega odbora so bile v minuli mandatni dobi precej obsežne in zahtevne.

Razprava o poročilu o dosedanjem delu upravnega odbora je nakazala tudi potrebo, da bi upravni odbor nekoliko spremenil način svojega dela. Po mnenju diskutantov bo moral upravni odbor posvetiti več časa obravnavi splošne gospodarske problematike in politiki poslovanja železarne, manj pa osebnim prošnjam in ostalim željam posameznikov. Upravni odbor bo moral izoblikovati ter določiti načelno politiko poslovanja, strokovne službe pa bodo morale biti zadolžene, da bodo tako sprejete sklepe in zaključke izvajale. Da bi to bilo izvedljivo, naj bi tako kot za delavski svet tudi za upravni odbor material pripravile strokovne službe. Na ta način bi upravni odbor lažje sprejemal zaključke in sklepe, več pa bi se dalo podariti tudi odgovornosti strokovnih služb.

Upravni odbor tako v tej mandatni do-

bi čakajo sicer zahtevne, vendar tudi hvalne naloge. Zasedovati bo treba delo železarne in oblikovati gospodarski reformi prilagojeno poslovno politiko. Skrbeti bo za skladni razvoj tovarniških naprav in objektov družbene ravnji, za harmonijo in zadovoljstvo delovne skupnosti. Za vse to pa je ključ v kvaliteti naših izdelkov ob nizkih proizvodnih stroških.

Če je upravni odbor na svoji prvi seji največ razpravljal o poročilu o poslovanju podjetja in dosedanjem delu upravnega odbora in smernicah za svoje bodoče delo, so ostale seje tega organa v mesecu maju bile namenjene že ostalim gospodarskim in poslovnim problemom železarne. Ob razpravi o programu in načrtu za postopni prehod na skrajšani delovni čas je bilo ugotovljeno, da je program precej obširen in predstavlja za nas dejansko srednjeročni plan. V programu so določeni pogoji, ki jih moramo v železarni v času prehoda na skrajšani delovni čas izpolniti. Predlog je bil sicer dolgo časa v razpravi, vendar bistvenih pripomb ni bilo. O predlogu so v železarni različne dileme in mnenja. Naloga postopnega prehoda na skrajšani delovni čas je zahtevna in zahteva sodelovanje ter prizadevanje slehernega zaposlenega. Skrajševanje delovnega časa naj bi istočasno sovpadlo s prizadevanjem za doseg snotov gospodarske reforme. Prav zato ne moremo na skrajšani delovni čas preiti, ne da bi si istočasno določili, kaj moramo ob tem doseči. Člani upravnega odbora so v razpravi opozorili, da ni prav, da program za prvo etapo prehoda na skrajšani delovni čas ne predvideva pogojev, medtem ko so pogoji za ostali dve etapi precej ostri. Po njihovem v zadostni meri tudi ne zajema dovolj pogojev zasledovanja stroškov poslovanja, ampak samo način skrajševanja delovnih ur. Zato bi kazalo, da bi si v železarni že tudi za prvo etapo skrajšanega delovnega časa določili pogoje, ki jih moramo pred tem izpolniti. S tako dopolnitvijo naj bi se program in načrt postopnega prehoda na skrajšani delovni čas v obliki, kot je izdelan, predložil delavskemu svetu v razpravo in potrditev. Upravni odbor je razpravljal tudi o predlogu pristopa naše železarne k osnovanju podjetja za izgradnjo plinovoda za daljinski plin, ki naj bi potekal od Kopra prek Slovenije v Avstrijo in Zahodno Nemčijo, ter razpravljal še o sklenitvi pogodbe o medsebojnem poslovnem sodelovanju med Splošno gospodarsko banko in našo železarno ter o obveznostih, ki bi jih na podlagi take pogodbe do nas prevzela Splošna gospodarska banka in naše obveznosti do banke.

Razen obravnave teh vprašanj ter izvolitve novega predsednika upravnega odbora ter njegovega namestnika in komisij je upravni odbor obravnaval še ostala vprašanja s področja našega poslovanja in sprejel vrsto sklepov.

Na obvestilo vodstva splošnega sektorja, da je občinska skupščina Piran povišala ceno turistične takse v predsezoni in po njej od sedanjih 80 na 120 S din in v času glavne sezone od 1. 7. do 15. 9. pa od 80 na 200 S din ter da imamo v ceni dnevnega penziona za člane naše delovne skup-

nosti, ki bodo letovali v Pontorožu, v kalkulirano turistično takso samo v znesku 80 S din, je bilo sklenjeno:

- za člane naše delovne skupnosti in njihove družinske člane, ki niso zaposleni in bodo v času od 1. 7. do 15. 9. skupno najmanj 10 dni letovali v našem počitniškem domu, bo železarna poleg prispevkov za kritje presežkov stroškov do največ 300 S din na dan krila še razliko v ceni turistične takse ali skupno največ do 420 S din na dan;

- za člane delovne skupnosti, ki bodo letovali v Portorožu pred 1. julijem, se dodatni stroški na račun povišanja turistične takse ne priznajo, ker povišanje ni tako občutno, da bi lahko bistveno vplivalo na stroške poslovanja.

- Na prošnjo službe za varstvo pri delu, da naj upravni odbor določi strokovno službo, ki bo posredovala mnenja in odločala, ali naj se odškodninski zahtevki naših delavcev priznajo in za katere je končno odločitev prepustiti pristojnemu sodišču, je bilo po analizi primerov in zahtevkov, ki so že nastopili, odločeno:

- za zbiranje dokaznega gradiva je za vsak odškodninski zahtevek zadolžena služba za varstvo pri delu;

- zbrano gradivo mora pregledati pravna služba in na osnovi razpoložljivega materiala posredovati strokovno mnenje o upravičenosti odškodninskega zahtevka.

Načeloma naj se odškodninski zahtevki posamezniku prizna res samo v primeru, da je krivda železarne nesporno dokazana. V takem primeru je predlog za višino odškodnine z vso dokumentacijo in utemeljitvijo dostaviti v potrditev upravnemu odboru. V vseh ostalih primerih pa naj prizadeti uveljavljajo svoje zahteve prek rednega sodišča, kar naj bo sicer načeloma splošna praksa železarne.

Na predlog komercialnega sektorja se v smislu 7. odstavka 47. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov za naše predstavnike, ki bodo sodelovali na sejmu tehnike v Beogradu, določijo dnevnice:

- delavci, ki so razvrščeni v I. skupino, so upravičeni do dnevnice v višini 5000 S din, delavci, ki so razvrščeni v II. skupino, pa do 4500 S din.

Poleg dnevnice jim za kritje stroškov prenočišča pripada še nočnina v višini 40 % oziroma se jim proti predložitvi računa plačajo stroški nočitev do največ 4000 S din na dan.

Na predlog zdravstvenega doma Ravne na Koroškem, da bi jim naša železarna pod pogoji, ki so jih predlagali, odobrila odkup stanovanja, ki ga sedaj zaseda dr. Janko Sušnik, jim je sporočiti, da jim stanovanja, ker se za odkup niso odločili do roka, ki smo ga ob našem pozivu določili, ne moremo prodati. Zaradi potreb zdravstvenih delavcev na Ravnah pa se jim izjemoma odobri, da lahko to stanovanje po izpraznitvi zasede pri njih zaposleni dr. Janez Platzer, sedaj stanujoč v Mežici. Stanovanje se jim dodeli samo začasno, dokler ga bo uporabljal dr. Platzer. Po njegovi izselitvi pa ga bomo ponovno uporabili za potrebe pri nas zaposlenih delavcev. Ker je stanovanjska komisija za to stanovanje že izdala odločbo, se temu

organu nalaga, da že izdano odločbo prekliče.

Na prošnjo gasilskega društva naše železarnice se izjemoma odobri, da lahko za svoje tekmovalne skupine na stroške železarnice nabavijo 10 novih delovnih oblek primerne kakovosti.

Potrdi se predlog stanovanjske zadruga Navrški vrh, da je sredstva, ki jih je železarna njenim članom dodelila v obliki dolgoročnega kredita za gradnjo lastnih stanovanj, dodeliti stanovanjski zadrugi, ta pa jih bo v enakih zneskih razdelila med svoje člane.

Na poziv občinskega odbora RK, da bi naj v naši železarni uredili, da bi dajalci krvi ne bili prikrajšani pri zaslužku in da naj bi apelirali, da bi bil odziv za odvzem krvi čim večji, jim je zaradi pravilne informiranosti sporočiti, da imamo vprašanje osebnih dohodkov zaposlenih za primere krvodajalske akcije urejeno z našimi pravilniki in da njihove navedbe niso točne. Na pripombo, da odziv za krvodajalsko akcijo v železarni vedno ni zadovoljiv, jim je sporočiti, da je to največ odvisno od pravočasne in pravilne organizacije, da pa v železarni opažamo, da njihova organizacija vedno ni zadovoljiva, saj so bili pogosti primeri, da so dajalci krvi bili odsotni z dela skoraj po osem ur samo zato, ker razdelitev po skupinah in organizacija nista potekali v redu.

V času od 28. maja do 1. junija bo obiskala Ravne delegacija Strojimporta iz Češke in tako vrnila obisk naših predstavnikov na Češkoslovaškem. Ker bodo s tem v zvezi nastali stroški, je bilo odobreno, da krije naša železarna:

— stroške večerje v domu železarjev v soboto, 28. maja 1966, za člane češke delegacije in naših predstavnikov, ki bodo določeni, da sodelujejo na sprejemu in pogostitvi;

— stroške bivanja 26 članov češke delegacije v našem počitniškem domu v Portorožu, in sicer večerjo za dne 29. ter celodnevni obrok za ponedeljek, 30., in torek, 31. maja 1966, ter zajtrk 1. junija 1966;

— s češko delegacijo bosta na stroške železarnice v Portorož odpotovala Filip Rožanc in Franc Gostenčnik. Obema se izda potni nalog, tov. Rožancu pa se krijejo stroški uporabe lastnega osebnega avtomobila.

Prošnja razredne skupnosti 8. a in b razreda osnovne šole na Prevaljah je bila ugodno rešena in za izvedbo zaključne šolske ekskurzije odobrena enkratna dotacija v znesku 20.000 S din.

Ugodno je bila rešena prošnja slušateljev IV. letnika metalurške fakultete v Ljubljani in za izvedbo strokovne ekskurzije, ki se je bosta udeležila tudi dva naša študenta, odobren prispevek v znesku 80.000 S din.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev so bile odklonjene prošnje učencev razredne skupnosti osnovne šole v Mežici, aktiva ZM Reka in slušateljev V. letnika medicinske fakultete v Ljubljani.

Prošnja individualnih graditeljev stanovanj, da bi naša nabavna služba za njihove potrebe nabavljala razni material, ki bi ga potrebovali pri gradnji lastnih stanovanj, je bila odklonjena, ker so posredne

nabave za te namene v železarni dosegle že tak obseg, da bi jih nabavna služba brez škode za železarno ne mogla več opravljati.

Upravni odbor je obravnaval tudi vlogo ŠD Fužinar Ravne, da bi naša železarna s finančnimi sredstvi sodelovala pri razširitvi kapacitet smučarske koče in da bi se odobrilo, da bi se namensko dodeljena sredstva za pripravo rekreacijskega centra ob Ivarčkem jezeru lahko prenesla za potrebe razširitve smučarske koče. V razpravi je bilo ugotovljeno, da kapacitete sob koče zaenkrat verjetno zadostujejo, da pa postajajo ob sobotah in nedeljah nekoliko pretesni gostinski prostori. Odločitev o njihovem predlogu bi bila po mnenju upravnega odbora lažja, če bi bili na razpolago podatki o dosedanjem poslovanju, iz katerih naj bi bilo razvidno, če je smučarska koča sposobna, da tudi sama prispeva za razširitev del sredstev. K razpravi o tem vprašanju pa bi kazalo pritegniti tudi ostale organe in odgovorne turistične delavce na območju naše občine. Po tako osvojenem mnenju in ugotovitvi je bilo odločeno, da lahko ŠD Fužinar namensko dodeljena sredstva za pripravo rekreacijskega centra ob Ivarčkem jezeru porabi za razširitev kapacitet smučarske koče.

Da bi se upravni odbor lahko odločil, če bo naša železarna za razširitev kapacitet koče prispevala dodatna finančna sredstva, mora ŠD Fužinar izdelati program, iz katerega bo razvidna sedanja rentabilnost koče, delitev dohodka in podatek, kaj in koliko se bo s povečanjem kapacitet lahko doseglo. Programu je priložiti podatke o sedanjem poslovanju, iz katerih bo razvidno, če je smučarska koča sposobna, da za razširitev kapacitet prispeva tudi del lastnih finančnih sredstev.

— Poročilo o primopredaji poslov med sedanjim upravnikom doma železarjev Jožetom Ščapom in novo imenovanim v. d.

upravnika Mihaelom Škufco je bilo vzeto na znanje z ugotovitvijo, da je, kot je razvidno iz zapisnika, primopredaja bila v redu izvršena.

— Upravni odbor je odobril tudi predlog uprave podjetja, da naša železarna s ŠD Fužinar sklene najemninsko pogodbo, po kateri bi se proti določeni najemnini in ostalim pogojem ŠD Fužinarju dal v našem dom telesne kulture.

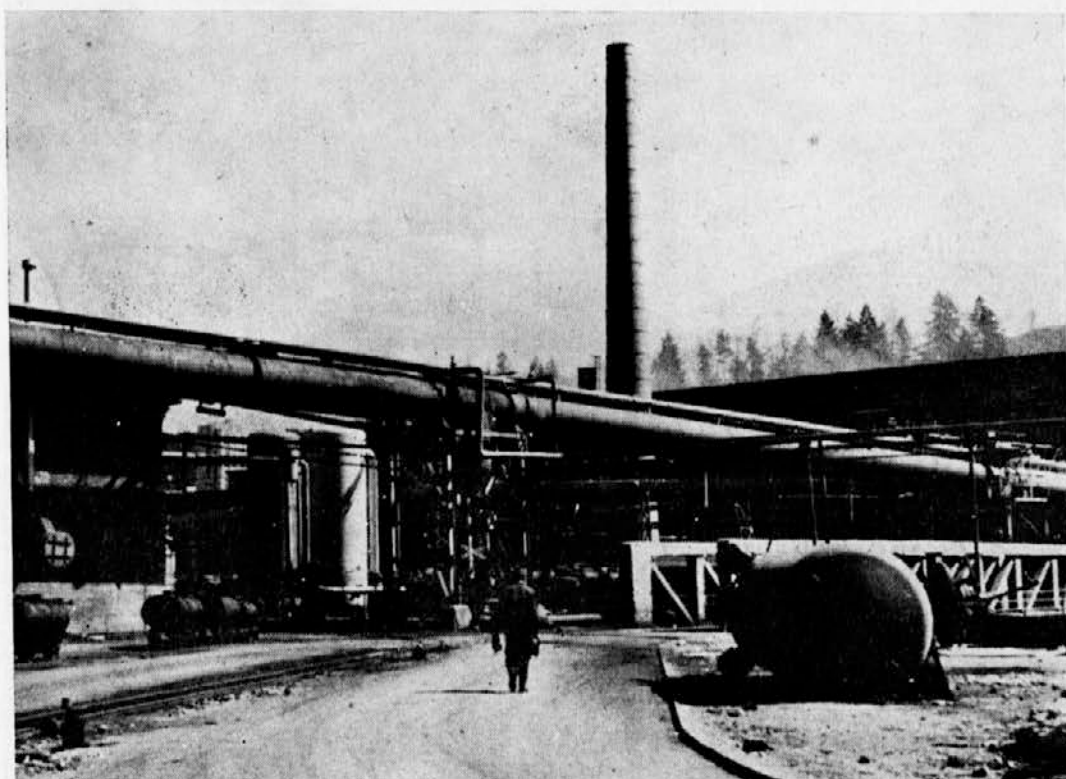
— Odobri se, da naša železarna pristopi kot temeljni član k Prešernovi družbi in za letos vplača članarino v znesku 500 N din.

— Ob ponovni obravnavi načina obračuna osebnih dohodkov delavcem, ki v mehanski obdelovalnici poleg svoje redne zaposlitve delajo po dodatni pogodbi o delu še v popoldanskem času za potrebe železarnice, se sklene, da je vsem prizadetim opravljeno delo po taki pogodbi obračunati tako, da se jim obračuna osebni dohodek, dosežen po ceniku del, povečan za dodatek za nadurno in popoldansko delo ter dodatek za stalnost in gibljivi del osebnega dohodka.

Kadrovska vprašanja in delovna razmerja

— Ugodno je bila rešena prošnja naših delavcev, ki obiskujejo delovodsko šolo, ki je organizirana v okviru delavske univerze v Slovenjem Gradcu, in odobreno, da jim bo železarna za čas študija nudila iste ugodnosti kot ostalim našim izrednim slušateljem in odobreno, da se jim od 1. februarja 1966 dalje izjemoma odobri kritje polovice stroškov šolnine in polovico prevoznih stroškov. Ta ugodnost velja samo za delavce, ki so že vpisani, medtem ko se ugodnosti do izrednega študija delavcem, ki bi se v to šolo vpisali letos ali kasneje, ne bodo več odobravale.

— Na predlog komisije za kadre in delovna razmerja, da bi zaradi povišanih stroškov šolnine kazalo na novo urediti vi-

Popoldne delamo z nezmanjšanim elanom, vendar je vse bolj prazno

šino šolnine na TSS — oddelku za odrasle na Ravnah, je bilo sklenjeno, da se z novim šolskim letom 1966/67 na tem oddelku poviša šolnina od sedanjih 2500 S din na 4000 S din mesečno. Povišanje šolnine velja samo za tiste, ki se bodo letos na novo vpisali, medtem ko za ostale, ki že sedaj obiskujejo TSS — oddelek za odrasle, povišanje ne velja.

— Prošnja Milojka Milinkovića, da naj bi se ga zaradi preobremenjenosti z ostalimi funkcijami razrešilo dolžnosti predsednika disciplinske komisije, je ugoditi in na naslednjem zasedanju delavskega sveta podjetja predlagati, da se za predsednika disciplinske komisije imenuje inž. Janko Gnamuš.

— V železarni zaposlenima Janku Toreju in Feliksu Štumbergerju, ki sta vpisana kot izredna slušatelja na TSS — oddelku za elektro oziroma strojno stroko, se za opravljanje obveznih laboratorijskih vaj odobri vsakemu po 6 dni izredno plačanega dopusta. Razen izredno plačanega dopusta za oba železarna krije tudi dejanske stroške laboratorijskih vaj.

— Upravni odbor je razpravljal o višini stroškov, ki jih mora naša železarna kriti za naše delavce, ki jih pošiljamo na dvo- in trimesečne seminarje, ki jih organizira Visoka šola za politične vede v Ljubljani. Ob ugotovitvi, da so stroški seminarjev sorazmerno visoki in da smo v te seminarje poslali že določeno število naših delavcev, je upravni odbor sklenil, da je za letos prekiniti z nadaljnjim pošiljanjem naših delavcev v to šolo, da pa se bo o tem, če se bo pokazala potreba, ponovno dogovarjati naslednje leto.

Službena potovanja v inozemstvo

— Na predlog vodstva jeklarne se je inž. Radu Jelerčiču odobrilo 1 dan službenega potovanja v Italijo.

— Na predlog tehničnega sektorja so bili inž. Božu Cimermanu in inž. Antonu Letonji odobreni 4 dnevi službenega potovanja v Zahodno Nemčijo.

— Na predlog tehničnega sektorja je bilo inž. Božu Cimermanu odobreno 3-dnevno službeno potovanje v Avstrijo.

— Na predlog uprave podjetja je bila varnostnemu tehniku Francu Čegovniku na stroške naše železarne odobrena 10-dnevna ekskurzija v Zahodno Nemčijo, ki jo organizira Društvo varnostnih inženirjev in tehnikov v Ljubljani.

— Na predlog tehniškega sektorja je bilo tov. Janezu Strahu odobreno 8-dnevno službeno potovanje na Češkoslovaško. Ker naj bi se ob tej priložnosti v imenu TO sindikata s predstavniki sindikata češkega podjetja Škoda vršili tudi razgovori o zamenjavi naših in njihovih delavcev za uporabo rednega letnega dopusta, je bil upravni odbor mnenja, da je čas za dokončne dogovore še preuranjen in da bi bilo treba, da bi se naša dokončna stališča in mnenja predhodno izoblikovala v železarni.

— Na predlog tehniškega sektorja so odobrena službena potovanja v inozemstvo, in sicer: Antonu Radušniku 1 dan potovanja v Avstrijo, inž. Mitju Šipku 7 dni službenega potovanja na Češkoslovaško. Razen dnevnic in ostalih potnih stroškov bremeni stroške železarne še prispevek za njegovo udeležbo na posvetovanju v znesku 300 čeških kron; inž. Jožetu Rodiču 8-dnevno službeno potovanje na Švedsko. Poleg dnevnic in ostalih potnih stroškov gre v breme železarne še prispevek za udeležbo na posvetovanju v znesku 465 švedskih kron;

— na predlog OTKR se je inž. Jožetu Borštnerju odobrilo 14-dnevno službeno potovanje v Švico z nalogo, da se seznanj z delovanjem in praktično uporabo strojev, ki so bili dobavljeni za naš metalur-

ški laboratorij. Stroške železarne bremenijo potni stroški in šest dnevnic, ostalo razliko stroškov nosi podjetje, ki nam je dobavilo stroje;

— na predlog tehniškega sektorja je bilo odobreno inž. Ivanu Zupanu, Vasiliju Terseglavu in Kolomanu Vrečiču 5-dnevno službeno potovanje v Avstrijo;

— na predlog uprave podjetja je bilo direktorju Gregorju Klančniku in tehniškemu direktorju inž. Franju Mahorčiču odobreno 3-dnevno službeno potovanje v Avstrijo.

Upravni odbor je razpravljal še o vprašanjih za odobritev izredno plačanega dopusta. Pri tem je ugotovil, da so ti zavzeli v podjetju že tak obseg, da bodo nujno potrebne nekatere dopolnitve kriterijev, pod katerimi so se ti doslej odobraval. Ker število izredno plačanih dopustov predstavlja za železarno že določen problem, se je sklenilo, da bo upravni odbor o tem razpravljal na eni izmed svojih naslednjih sej.

Ob razpravi tega problema se je upravni odbor seznanil še z ugotovitvijo uprave podjetja o službenih, polslužbenih in ostalih potovanjih. Po analizi teh primerjav je v celoti osvojil ter potrdil ukrepe, ki naj bi se izvajali po upravni liniji, da je:

— službena potovanja potrebno omejiti na poslovno res potrebna opravila. Za presojo potreb po sektorjih so odgovorni vodje sektorjev, zato se bodo potni nalogi odsej dalje izdajali vsem na podlagi njihove odobritve;

— polslužbena potovanja in druge odsotnosti ter izredne dopuste, predvsem strokovno vodstvenega kadra, je treba zmanjšati, odobritev pa vezati na predhodno soglasje šefov sklopov obratov, oddelkov ali vodij sektorjev;

— ugodno je bila rešena prošnja učenec 3. a in b razreda metalurške industrijske šole in učenk 2. razreda administrativne šole na Ravnah in odobreno, da jim bo naša železarna za izvedbo zaključne šolske ekskurzije prispevala 150.000 S din.

Upravni odbor je nato razpravljal še o predlogih komisije za prošnje in pritožbe o rešitvi posameznih prošenj v zvezi z nabavo raznega materiala, opravljanjem internih uslug in te vloge v smislu predloga komisije potrdil, o čemer pa so bili prosilci osebno pismeno obveščeni.

-et

Dve možnosti

— Pišem nov roman, pa se ne morem odločiti, ali naj bo glavni junak oženjen ali ne. Imaš kakšen nasvet?

— Je odvisno od tega, ali misliš napisati žalostno ali veselo knjigo.

Lepa navada

Gruča izletnikov občuduje orjaško lipo na grajskem dvorišču. Vodič pojasni: »To lipo je zasadil zadnji lastnik, ko se je po poroki prvič sprl z ženo.«

Miha zavzdihne: »Micka, se ti ne zdi to pametna reč? Če bi midva tudi tako delala, bi imela danes že čedno hosto...«

Gramoznica bo jeseni vseljiva

Razvoj in problemi naše mehanografske službe

V proizvodnji se danes vse pogosteje srečujemo z modernimi, bolj ali manj avtomatiziranimi napravami, vzporedno pa tudi na področje administrativnih del vedno bolj prodirajo moderna mehanografska sredstva.

Naša železarna kljub širokopotezni izgradnji novih proizvodnih zmogljivosti ni pozabila, da so pogoj sodobne proizvodnje tudi sodobna mehanografska sredstva, seveda v mejah možnosti in potreb podjetja. Leta 1961 je zato nabavila za potrebe knjigovodstva štiri knjižne avtomate ASCOTA ter pet fakturirnih strojev SUPERMETALL. S tem je bil prebit led in ustvarjeni pogoji za nadaljnji razvoj tudi v administraciji. Res je, da ti stroji niso bili predstavniki najnovejših dosežkov na področju strojne obdelave podatkov, kljub temu pa so pomenili za naše knjigovodstvo veliko razbremenitev. Omogočili so točno, pregledno in ažurno evidentiranje poslovnih dogodkov in s tem ustvarili možnosti za pravočasne in zato tem bolj učinkovite poslovne odločitve.

V čem je pravzaprav bistvo mehanizacije administrativnih del? Iskati ga moramo v hitrejši, kvalitetnejši in istočasno večstranski obdelavi podatkov. To trditev lahko utemeljimo že z enim samim primerom: bruto-bilanca, ki je danes sestavljena v šestih urah, je včasih zahtevala tudi po več dni intenzivnega dela. Stroj namreč istočasno opravlja naslednje operacije: kontrolira prevzeto stanje s sintetičnih kartic glavne knjige, izračuna in sortira saldo (debet, kredit), zbira knjižene postavke po grupah in razredih kontov kontnega plana ter sešteva celo bruto bilanco.

Knjigovodski stroji spadajo še v kategorijo sredstev srednje mehanizacije. Knjižni avtomati se razlikujejo od fakturirnih strojev po tem, da v standardni izvedbi lahko opravljajo le nižje računske operacije (seštevanje, odštevanje), medtem ko slednji lahko tudi množijo. Kljub temu pa imajo veliko prednost prvi, saj so zaradi večjega števila števecov (od 35 do 55) veliko bolj uporabni, poleg tega pa je nanje mogoče priključiti dodatne naprave za množenje (TM-20), avtomatsko vlaganje kartic (INTROMAT), avtomatsko prevzemanje (TS-36), luknjanje podatkov na trak (LS) ali kartice (LK) in drugo. Fakturirke imajo le tri do šest števecov, zato je njihova uporabnost močno okrnjena. Pri nas smo jih uporabljali le za potrebe materialnega knjigovodstva in nekaj časa za obračun OD. Množenje s pomočjo mehanskega multiplikatorja (MM) je bilo počasno in odvisno od kompliciranosti števila. Ravno ta hiba je bila tudi vzrok, da smo že kmalu pričeli razmišljati o dodatni napravi k ASCOTA avtomatom, ki bi omogočala množenje po elektronskem principu (ROBOTRON).

Razvoj na tem področju pa je v nekaj letih toliko napredoval, da je firma VEB BUCHUNGSMASCHINENWERK iz Vzhodne Nemčije že pričela opuščati proizvodnjo ROBOTRONA (elektronskega množilca) in se preorientirala na transistorski množilec (TM-20).

Da ne bi hodili korak za časom in kupovali naprave, ki je že skoraj zastarela, smo počakali na rezultate delovanja transistor-

jev v podjetjih, ki so jih prejela med prvimi. Ocene so bile ugodne, zato sta bila naročena dva transistorja, obenem pa tudi štirje novi ASCOTA avtomati. Zaradi dotrajanosti starih strojev se namreč ni izplačalo dograjevati kompliciranih priključkov, po drugi strani pa je bilo predvideno, da bodo s sposobnostjo množenja dane večje možnosti razširitve strojne obdelave podatkov še na ostala področja.

Odločili smo se torej za popolnoma nove stroje z že vgrajenimi in preizkušenimi priključki. Te kapacitete naj bi popolnoma nadomestile fakturirne stroje, obenem pa omogočile postopno vključevanje v strojno obdelavo tudi obratnim obračunom.

V novembru preteklega leta smo takoj po prejemu strojev pričeli z uvajanjem novih delovnih moči, kajti pogoj za uspešno delo na knjižnih avtomatih je bilo dobro poznavanje strojev in sposobnost slepega tipkanja na številčni tastaturi. Vse kandidatke so sicer že predhodno opravile izpit za strojne knjigovodje, toda zaradi spremenjene številčnice so morale pred pričetkom knjiženja predelati nove prstne vaje.

Novi ASCOTE smo vključili v redni obračun s 1. januarjem t. l. Do tega datuma je bila dokončno pripravljena tudi nova plačilna lista in materialna kartoteka, v izdelavi pa je bil že tudi osnutek kalkulacije in obračuna proizvodnje za livarno. Prvi rezultati so pokazali veliko prednost množenja s pomočjo transistorja, pojavile pa so se že tudi prve nepredvidene težave. Množenje samo zaradi izredne hitrosti praktično ni več zahtevalo nobenega dodatnega časa (dve desetmestni števili v 0,085 sek.), problematične pa so postale pogoste okvare strojev. Problem je bil posebno občuten pri knjiženju plačilne liste, kjer smo bili vezani na kratek rok in so bile napake najpogostejše.

Ker smo morali za vsako popravilo klicati strokovnjake iz Maribora, je prišlo večkrat do daljših zastojev in le prizadevnosti sodelavk smo se morali zahvaliti, da je bilo delo kljub vsemu opravljeno v roku.

Upali smo, da so to le začetne težave, toda do danes se je stanje le delno izboljšalo. Vsa prizadevanja strokovnjakov ASCOTA servisa iz Maribora, da bi dokončno rešili problem pogostih okvar, ostajajo prej ali slej brez večjega uspeha. Ker se napake pojavljajo občasno in ker v vseh ostalih podjetjih, ki so dobila stroje iz iste pošiljke kot mi, delujejo ti skoraj brezhibno, bi morali pri nas iskati vzrok verjetno v močnem nihanju električne napetosti. Prvi pogoj pred nadaljnjo razširitvijo dela v mehanografskem oddelku bi torej bil, da omogočimo napajanje naprav z energijo, ki bo omogočala brezhibno delovanje. Težko si je zamisliti uspešen poseg obstoječih mehanografskih sredstev v akcijo za razširitev strojne obdelave podatkov tudi na obratne obračune, dokler ne bo mogoče zaupati v pravilnost izračunov.

Ne smemo sicer razumeti vso stvar preveč črno, saj je bilo dosedanje delo kljub vsemu vedno zadovoljivo opravljeno, logično pa je, da delo ne more potekati tako, kot bi lahko, če je potrebno izračune sproti kontrolirati. Stroji imajo veliko kapaciteto, vendar zahtevajo za protiutež dobro organizacijo dela, dobro izvežbanost kadrov in seveda tudi stabilno električno napetost. Ko bomo zado stili vsem tem pogojem, bodo verjetno tudi rezultati razveseljivi. Herbert Gigerl

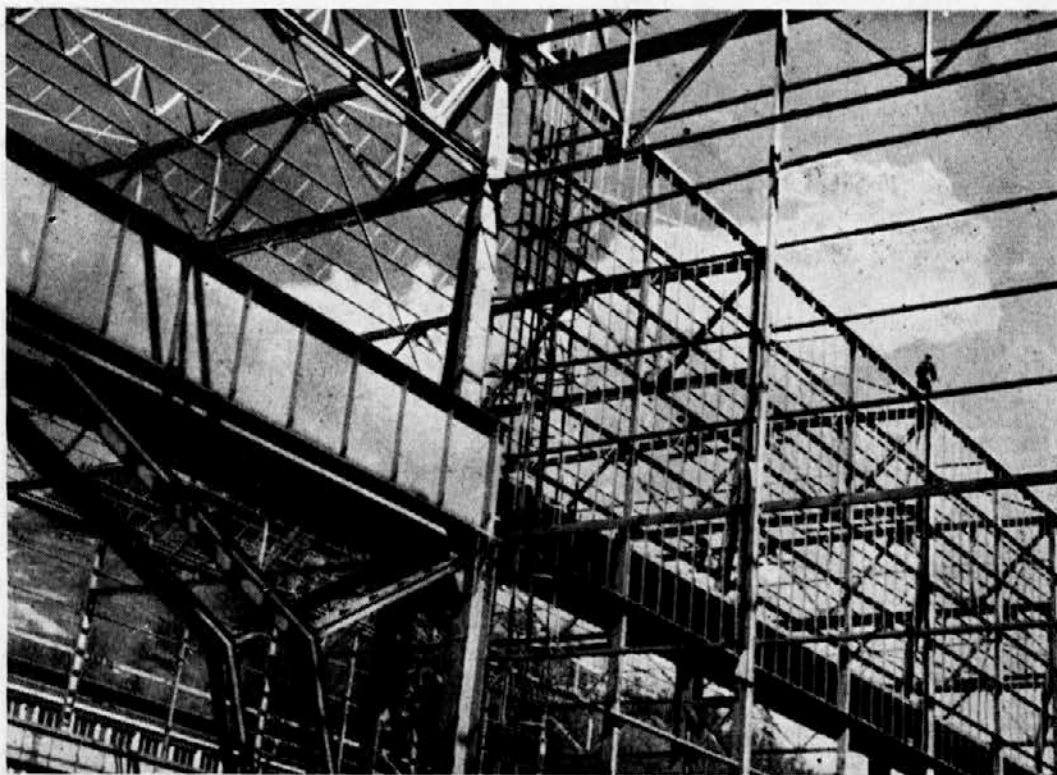
Kratice v medicini

Zdravnik: »Kje ga boli?«

Sestra: »Toži o bolečinah v glavi, trebuhu in nogah.«

Zdravnik: »Preglejte SR, Hb, RR in ga pošljite na EKG, RS in ES!«

Bolnik: »Hvala, sem že zdrav.«

Mreže

Kaj vse je potrebno za vozniški izpit

Ker je med našimi sodelavci precej zanimanja za motorizacijo in za vozniške izpite, objavljamo naslednji prispevek, ki smo ga prejeli od našega avto-moto društva.

Temeljni zakon o varnosti prometa na javnih cestah (objavljen v Ur. listu SFRJ št. 14/65 dne 3. aprila 1965) med drugim navaja v 114. členu:

O tem, kako se bo pripravljajal za voznika in katerega voznika si bo izbral, da ga bo pripravljajal na vozniški izpit in ga poučeval v praktični vožnji motornega vozila, odloča kandidat za voznika po lastnem preudarku.

Kandidata sme učiti praktične vožnje na cesti voznik, ki ima že najmanj tri leta vozniško dovoljenje za kategorijo motornih vozil, na kakršnem se kandidat uči.

Voznik, ki uči kandidata, temu ne sme dovoliti vožnje motornega vozila na cesti, če utemeljeno sklepa, da še ni zadosti vajen ali da zaradi utrujenosti, bolezni, duševnega stanja ali vpliva alkohola ali drugih mamil ni zmožen zanesljivo voziti.

Vozilo, na katerem se kandidat na cesti uči za voznika, mora imeti poseben znak: njegovo obliko in način nameščanja na vozilu določi zvezni sekretar za notranje zadeve.

115. člen pa pravi:

Kdor se prikladi za vozniški izpit, mora priložiti priglasitvi zdravniško spričevalo, da je telesno in duševno zmožen voziti motorno vozilo tiste kategorije, za katero namerava delati vozniški izpit.

Zdravniško spričevalo izda zdravstveni zavod po pregledu, pri katerem morata biti vselej zdravnik-specialist za očne bolezni in zdravnik-specialist za živčne bolezni.

Avto šola na področju občine Ravne na Koroškem vzgaja oziroma usposablja voz-

nike amaterje (šoferje) teoretično in praktično.

Teoretični del obsega skupno ca. 40 ur predavanj, in sicer cestno prometne predpise, motoroznanstvo oziroma opis motornega vozila in tehnike vožnje v sodobno opremljeni učilnici pri servisu v Dobji vasi. Ob zaključku se izvede testiranje vsakega tečajnika-kandidata po sistemu, po katerem se opravi vozniški izpit (test vsebuje 52 vprašanj ob 8 različnih kombinacijah.) Tečajnina znaša 70 N din.

Tako seznanjen in preizkušen o znanju cestno prometnih predpisov prične kandidat s praktično vožnjo na vozilih avto šole (osebni avto zastava 750 ali motorno kolo puch 175) ali z lastnim vozilom. Poučevanje praktične vožnje je kvalitetno na podlagi predpisanega programa in pod nadzorstvom izkušenih inštruktorjev. Zaključna vožnja obsega vožnjo, kakršna je tista na izpitni progi v Slovenjem Gradcu, kjer se opravljajo izpiti. Tako pripravljen kandidat je lahko prepričan, da bo uspešno opravil vozniški izpit, pa tudi sicer mu bo pridobljeno znanje koristilo pri vsakodnevni vožnji za krmilom.

Tarife za šolska vozila znašajo:

1 ura vožnje z osebnim avtomobilom zastava 750 22 N din,

1 ura vožnje z motornim kolesom puch 175 15 N din,

1 ura vožnje z lastnikovim vozilom glede na kategorijo (avto ali motor) 10 N din.

Za 1 uro vožnje se smatra efektivna vožnja.

Za primer nezgode so vsa šolska vozila, kandidat za voznika ter inštruktor zavarovani pri DOZ!

Vsa vplačila sprejema pisarna servisne delavnice v Dobji vasi vsak dan od 6. do 18. ure, kjer so na razpolago vse informacije, tiskovine ter knjige: Testi za vajo — 14. iz-

daja, cena 5,50 N din, Motorno vozilo cena 6 N din, Tehnika vožnje cena 2,50 N din.

Člani avto-moto društva pa dobijo ob pravnani letni članarini poleg ostalega brošuro Temeljni zakon o varnosti prometa na javnih cestah.

Dokumenti, potrebni za polaganje vozniškega izpita

Kandidati za voznika morajo vložiti sledeče dokumente:

1. priglasnico, kolkovano s 5 N din,
2. prošnjo za izdajo vozniškega dovoljenja, kolkovano z 0,50 N din,
3. veljavno zdravniško spričevalo pristojnega zdravnika,
4. 2 sliki velikosti 3,5 krat 4,5 cm,
5. odrezek o vplačani izpitni taksi na tekoči račun AMD Slovenj Gradec, št. rač. 5184-8-435, in sicer se nakaže oziroma znaša izpitna taksa:

za kategorijo A (moped) 10 N din,
za kategorijo A (motorno kolo) 10 N din,
za kategorijo B (osebni avto) 15 N din,
za kategorijo A + B 25 N din.

Vsi navedeni dokumenti se dostavijo na občinsko skupščino Ravne na Koroškem (odsek za notranje zadeve — prometnemu referentu) v potrditev, ki le-te nato dostavi pristojni izpitni komisiji v Slovenjem Gradcu, ta pa nato kandidata pokliče na vozniški izpit.

Zdravniško spričevalo

Zdravniški pregledi v zdravstvenem domu Ravne imajo tak raspored:

1. splošni pregled — dr. Gereš

vsak torek od 17.—19. ure v DTK (domu telesne kulture Ravne; tarifa 20 N din;

2. okulist — dr. Sekulič

vsako prvo in tretjo soboto od 13.—19. ure in vsako drugo in četrto nedeljo od 7.—12. ure v zdravstvenem domu Ravne; tarifa 14 N din;

3. nevrolog — dr. Munda

vsak petek od 13.—19. ure v zdravstvenem domu Ravne; tarifa 13 N din.

Zdravniško spričevalo mora biti kolkovano z 2 N din in velja 6 mesecev.

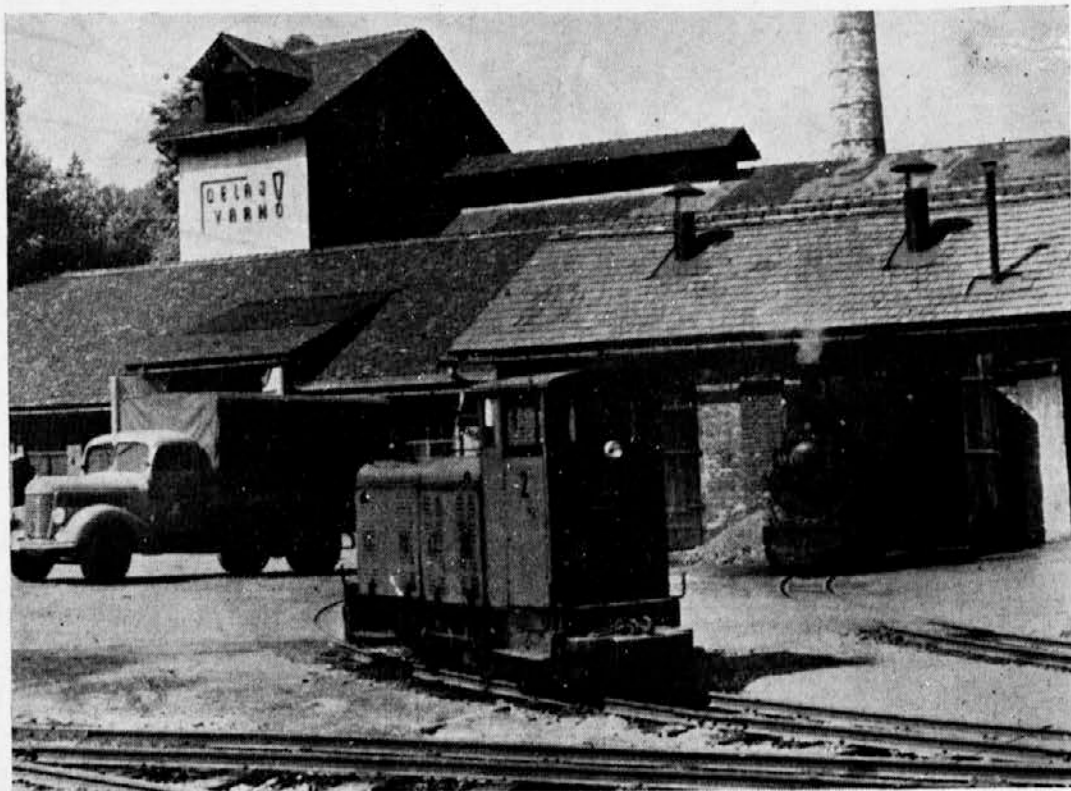
Vozniški izpit

Vozniški izpit obsega teoretični del — testiranje — in praktični del — vožnjo.

Testna pola vsebuje 36 vprašanj. Kandidat je uspešno opravil izpit, če nima več kot tri napake. Čas testiranja znaša 45 minut. Nato sledi praktična vožnja ustrezne kategorije ca. 25 do 30 minut in se smatra, da je kandidat uspešno opravil izpit, če ni presegel 250 kazenskih točk. (Točkuje se npr. začetek vožnje brez ustreznega smerokazalca 30 točk, izsiljevanje prednosti 50 točk itd.)

Kolikor kandidat izpita ne opravi iz enega dela, npr. praktične vožnje, mora pri naslednjem polaganju, to je pri ponavljanju opraviti tudi testiranje.

Za ponavljanje kandidat ponovno vložiti priglasnico, kolkovano s 5 N din, ter plača ustrezno izpitno takso. Kandidat, ki ne opravi vozniškega izpita, lahko izpite ponavlja v roku, ki ga določi izpitna komisija. Rok ne more biti krajši od 8 dni. Kandidat, ki je imel pri teoretičnem delu izpita 4 do 6 napak, lahko izpit ponavlja po 8 dneh, če je

Trikot

imel 7 do 10 napak po 15, dneh, če je imel 10 napak in več pa po enem mesecu. Kandidat, ki je dobil pri preizkušnji praktične vožnje od 251 do 300 kazenskih točk, lahko ponavlja izpit po 8 dneh, če je dobil od 301 do 350 kazenskih točk po 15 dneh, če je dobil nad 350 kazenskih točk, pa po enem mesecu.

Vozniški izpit lahko opravi kandidat:

— ki je dopolnil starost 16 let, za motorna kolesa z motorjem, katerega prostornina ne presega 125 cm³;

— ki je dopolnil 18, let, za motorna vozila kategorije A, B, C in F;

— ki je dopolnil 21 let, za motorno vozilo kategorije D, če je najmanj 2 leti vozil motorno vozilo kategorije C.

Oseba, ki želi polagati voziški izpit za kategorijo E h kategoriji B, C ali D, mora predložiti listino, iz katere je razvidno, da je vsaj eno leto praktično vozila motorna vozila ustrezne kategorije.

Kadar se kandidat uči praktične vožnje, se z vozilom ne smejo istočasno prevažati osebe ali tovari.

J. G.

Čej so tiste stazice . . .

Vsi vemo, kako kulturna dejavnost v našem mestu, ki je središče koroške regije tako po številu prebivalcev kot po industrijski razvitosti, hira. Kljub temu pa sem imel še vedno preveč rožnato predstavo, ko sem predpostavljal, da Korošci vsaj svoje dediščine ne bodo zatajili.

Ves zasopihan sem pritekkel pred naš kulturni dom (prej sem mislil, da si pri nas zaslužimo lepšega), da bi še dobil vstopnico, pa sem presenečen obstrmel, ko sem videl skoraj prazne vrste. Spraševal sem se, kako se je to moglo zgoditi, saj je bilo vendar dovolj plakatov, ki so vsem pismenim naznanjali, da ta večer gostuje pri nas Koroški akademski oktet, naši fantje, ki v Ljubljani kljub pestremu kulturnemu življenju niso pozabili na našo pesem in jo s ponosom predstavljajo ne samo pri nas na domačih pevskih odrih in prireditvah, ampak tudi zunaj naših meja, kjer so poželi že lepa priznanja. Zaradi kvalitete nam torej ni bilo treba skrbeti.

Opazili smo lahko, da je bil program lepo pripravljen, ko so nas vodili od pesmi do pesmi. Med nami pa je navdušenje vedno bolj raslo in 74 (štiriinsemdeset) ljudi je s ploskanjem odobraval vsako pesem in kmalu smo imeli občutek, da dvorana ni tako prazna. Dobro vem, kako se počuti pevec in vsak nastopajoči, če mora stati pred tako zasedeno dvorano. Prva pesem renesančnega skladatelja je zato izzvenela v malodušju izvajalcev. Malce presenečenja, ko so ob koncu pesmi spoznali, da se tisti, ki smo prišli, spoznamo tudi na umetne pesmi. Sledilo je še nekaj renesančnih umetnin in ob pesmih našega rojaka Jacoba Gallusa smo že čutili tesno povezavo med nami in pevci na odru. Predstavili so nam še dela Antona Foersterja, Zorka Prelovca, Walterja Reina, Harolda Genzmerja in črnsko duhovno pesem v priredbi Emila Cosetta. To je bil pester izbor prvega dela koncerta.

Že takoj na začetku drugega dela nas je napovedovalec opozoril, da je ta posvečen predvsem koroški narodni pesmi. Najprej smo slišali venček koroških v priredbi Franca Marolta, nato pa še Tomčevo »Teče mi vodica«. Ciril Krpač, ki je umetniški vodja tega ansambla, je tudi priredil dve pesmici: »En hribček« in »Sijaj mi soncece«. Pavle Kernjak se je veliko ukvarjal z našo narodno pesmijo. V njegovi priredbi smo slišali kar tri zelo znane: »Je biv an gospod Babenau«, »Mi smo mi«, in venček z naslovom »Hvažek«.

Mi smo mi, smo pri Dravci doma . . . Koliko je še takih, ki bi to s takim ponosom

povedali, kot je izzvenelo iz ust naših pevcev? Takoj nato pa so se že spraševali v pesmi Oskarja Deva »Čej so tiste stazice« . . . ?

Vsa dolga leta je ta oktet ostal zvesti posredovalec naših pesmi, znova in znova se vračajo fantje v ta kraj, samo mi jim nismo ostali zvesti. Od prvih začetkov pa do danes so dosegli lep napredek v kvalitetnem petju in ubranih glasovih. In kakšen napredek so lahko opazili oni v našem kraju na kulturnem področju? Od polnih dvoran ob raznih kulturnih prireditvah smo prešli v današnjem času na skoraj prazne. Na tem področju se nam torej še ni treba bati novih investicij, ker je že ta dvorana prevelika za naše potrebe. Pri nas imamo ob tako visoko razviti industriji že toliko s kulturo prepjenih ljudi, da jim ni treba več skrbeti za drugo, kot za svoj žep in za domače udobje. Druga žarišča dejavnosti niso potrebna. Za spremembo in duhovno hrano pa tako skrbijo zvoki raznih električnih žic in podobnih zabav. Ob tem čuti človek nekaj nedoločnega, svetovljanskega, ni se mu treba več napajati ob koreninah, iz katerih je vzrastel.

Na vidnem mestu imamo dom telesne kulture, ki je tako zaslovel s svojim zimskim bazenom, imamo športni park, pa tudi gimnazija je tam. Njeni dijaki so včasih precej prispevali h kulturnemu življenju kraja z raznovrstnimi prireditvami, s primernimi igrami in tudi resnih, težavnejših del so se

lotili, npr. Sofoklejeve Antigone, Cankarjevega Hlapca Jerneja in drugih, toda ob teh dveh objektih je prešla nekam v senco. Kulturni dom ima kar primerno mesto tako v zatišju, da se razne pomanjkljivosti tako ne opazijo. Med zavzetim doživljanjem gledalca ali poslušalca sicer zmoti škripanje in premikanje stolov, toda to za tistih nekaj ljudi, ki so žejni kulture, ni tako pomembno. V lepi harmoniji besed in zvokov sem v sebi kljub temu obžaloval vse tiste, ki za dvesto dinarjev niso mogli ali pa niso zmožni doživljati vsega tega, kar smo doživljali mi, peščica ljudi, ki se je nabrala iz kakršnih koli nagibov. Čutili pa smo vsi enako, da je naša pesem še vedno lepa in da pritegne človeka v razmišljanje. Ponosen je na svoj jezik, na svoj rod, ki je sposoben toliko ustvariti.

Moj namen ni bil sprožiti krika na pomoč kulturi, pač pa prikazati trenutno stanje pri nas, ki bi ga lahko primerjali s pesmijo Luke Kramolca: »Mrzel veter tebe žene drobna ptičica od nas . . .« Ko se bodo razmere otplile, se bodo spet vrnila in spet bomo imeli možnosti doživeti uspešne kulturne prireditve. Za sedaj pa bi oktetu svetoval, da gre prepevat v Črno, na Leše in po podobnih krajih, kjer so ljudje željni takih prireditev.

Jakob Rožič

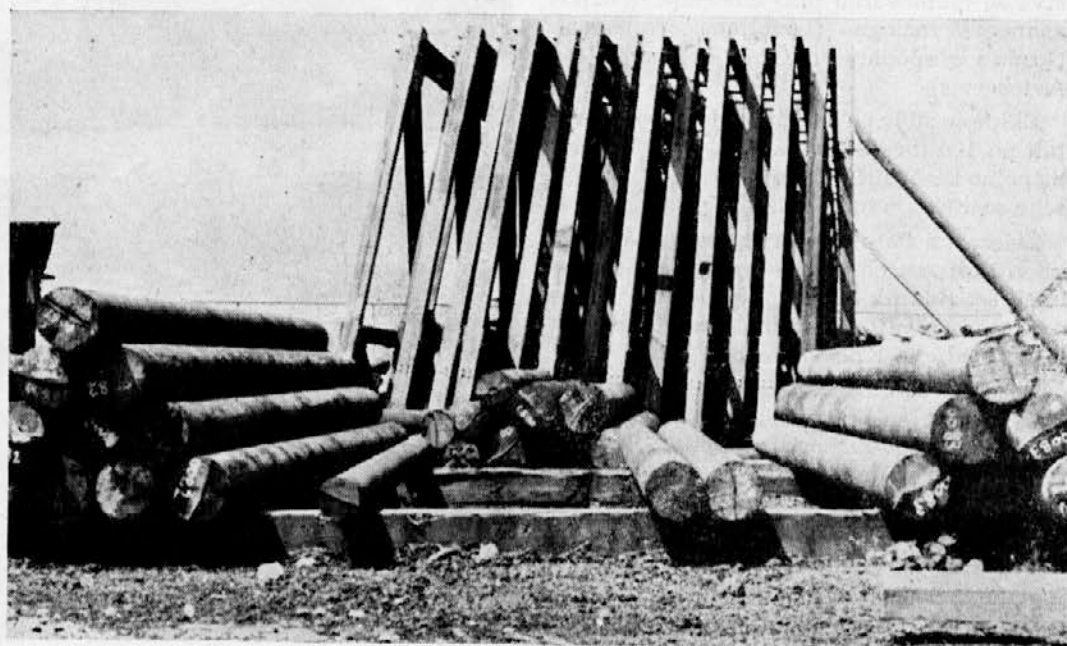
OBRATNE NEZGODE V MAJU 1966

Jože Čuješ, termoeneng. — iz ciklonske sklede je zaradi naraslega pritiska izrinilo vodo ter je pričel izhajati v prostor generatorski plin. Pokojni se je zastupil zaradi predolgega zadrževanja v tem prostoru.

Anton Breznik, termoeneng. — iz ciklonske sklede je zaradi naraslega pritiska izrinilo vodo ter je pričel izhajati v prostor generatorski plin. Zaradi predolgega zadrževanja v prostoru generatorjev se je delno zastupil s CO.

Ivan Orter, špedicija — pri odstranjevanju plošč je pri kotaljenju ena spodrsnila in mu poškodovala palec leve roke.

Peter Mongus, valjarna — pri obračanju gredic mu je zmečkalo sredinec desne roke.

Naš motiv

Mladi tekači

Železarna prva na občinskem sindikalnem prvenstvu v kegljanju

Komisija za rekreacijo in oddih pri občinskem sindikalnem svetu je razpisala pokalno ekipno ter posamezno prvenstvo ravske občine v kegljanju.

Zanimivo tekmovanje je bilo 8. in 9. maja na štiristeznem kegljišču KK Fužinarja. Prijavljenih je bilo kar 18 ekip, toda 4 moštva se tekmovanja niso udeležila iz neznanega razloga (Ljubljana transport, Gozdno gospodarstvo Črna in Ravne ter Avtoservis).

Ekipa so štele po 6 tekmovalcev, ki so metali po 100 lučajev mešano, t. j. 50 lučajev na polno ter 50 lučajev na čiščenje. Istočasno se je ocenjevalo tudi najboljše posameznike.

Železarna Ravne je prijavila kar 7 ekip, ki so tudi vse nastopile, po eno moštvo so imeli še: Rudnik Mežica, občinska skupščina, Intes Prevalje, Mesnina Ravne, Inštalater Prevalje in KZSZ Ravne.

Doseženi so bili nekateri zelo lepi uspehi tako ekipno kot posamezno, saj dosegajo že vrednosti republiškega razreda. Konkurenta za prva mesta smo pričakovali med tekmovalci železarne Ravne, rudnika Mežica ter občinskimi uslužbenci.

Ves čas tekmovanja je vladalo pravo športno vzdušje. Vse ekipe so se trudile priboriti si čim višja odličja. Vse nastopajoče so podžigali lepi pokali ter darila, ki jih je pripravila občinska sindikalna organizacija.

Oglejmo si najprej razvrstitev ekip.

1. Železarna Ravne (I.) 2317 podrtih kegljev, 2. Železarna Ravne (II.) 2273, 3. Rudnik Mežica 2216, 4. Občinska skupščina 2151, 5. Železarna Ravne (V.) 2101, 6. Železarna Ravne (III.) 2097, 7. Železarna Ravne (VI.) 2095, 8. Železarna Ravne (IV.) 2064, 9. Železarna Ravne (VII.) 2017, 10. Intes Prevalje 1970, 11. Mesnina Ravne 1876, 12. Instalater Prevalje 1853, 13. KZSZ Ravne 1660 (nastopilo je samo 5 kegljačev).

Med posamezniki pa so bili doseženi naslednji rezultati:

1. Peter Igerc 418 (topilec), 2. Ferdo Paradiž 405 (strugar), 3. Franc Žlebnik 402 (rudar v Mežici), 4. Jože Kolmančič 402 (livarski delovodja), 5. Jaka Kolman 401 (topilec pri VFP), 6. Zdravko Čegovnik 395 (livar), 7. Albin Rihtar 394 (modelni mizar), 8. Anton Kranjc 393 (kurjač), 9. Ivo Mlakar 392 (strojnik), 10. Franc Tušek 387 (vodja konstrukterjev) itd.

Nastopalo je 65 posameznikov, kar je zares lep uspeh, zato vsem nastopajočim naše iskrene čestitke. Podobnih športnih tekmovanj pa si želimo še več. Tajnik občinskega sindikalnega sveta Milan Jehart nam je obljubil, da bo postalo to tekmovanje redna oblika dela, zato so tudi razpisali prehodni pokal, za katerega se bodo borile ekipe še več let. V jeseni pa mislijo organizirati občinsko sindikalno prvenstvo v borbenih partijah.

Nagrade in pokale ekipam ter posameznikom bodo podelili na letni sindikalni konferenci železarne Ravne.

Tehnično so tekmovanje vodili funkcionarji KK Fužinarja, ki so svojo nalogo opravili zelo zadovoljivo. O. H.

Motoristi med seboj

— Pravite, da vas je obdolženec razžalil. Kaj pa vam je rekel?

— Pešec!

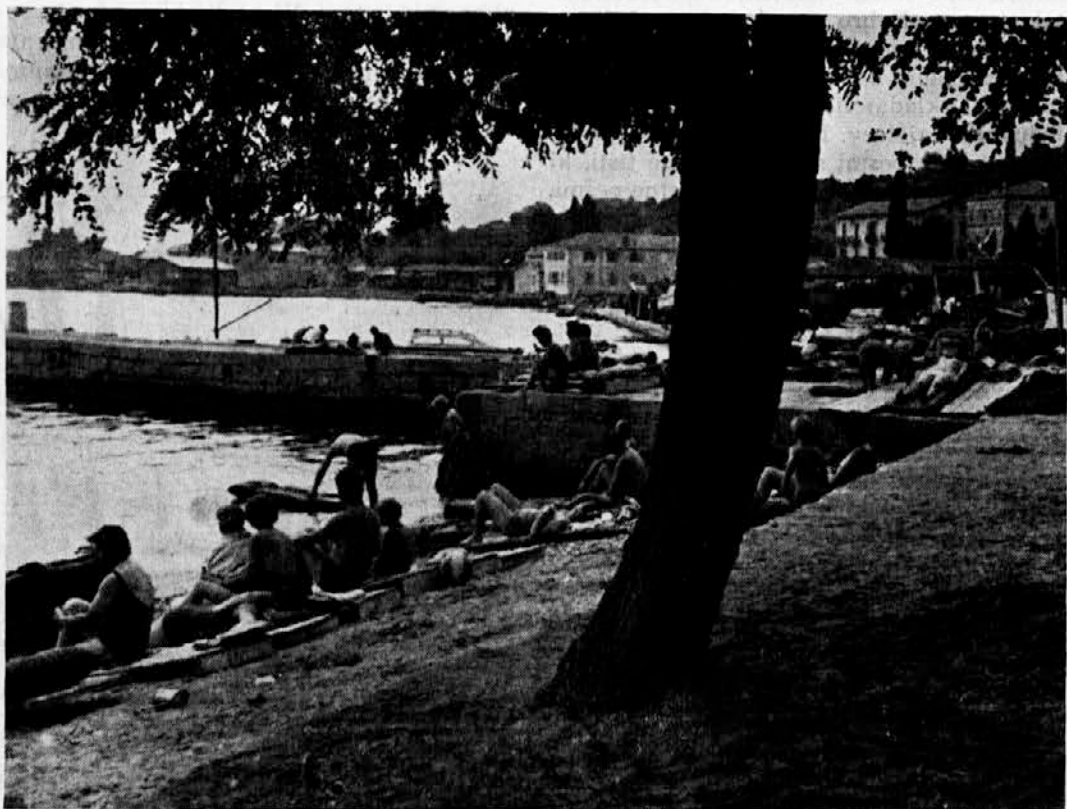
REPUBLIŠKO MLADINSKO KEGLJAŠKO PRVENSTVO NA RAVNAH

V soboto in nedeljo, 14. in 15. maja, so bile Ravne prizorišče važnega športnega dogodka. Na štiristeznem kegljišču KK Fužinarja se je odigralo republiško mladinsko prvenstvo za ekipe in posameznike. V soboto so nastopale ekipe najboljših slovenskih klubov. Prijavljenih je bilo kar 12 mošttev, nastopilo pa je le 11 ekip; ekipa KK Triglava se ni pojavila na tekmovanju. KK Fužinar nam je sicer predstavil kar dve mladinski moštvi, enako tudi KK Konstruktor ter KK Slovenj Gradec, medtem ko so ostali klubi poslali po eno moštvo ali pa samo po nekaj posameznikov.

Že na začetku tekmovanja je postavila ekipa Fužinar II zelo soliden rezultat s 1589 lesi, le tekmovalcem Konstruktorja I je uspelo postaviti še boljši rezultat s 1634 keglji, medtem ko so se ostala moštva razvrstila takole: Konstruktor II 1561, Novo mesto 1553, Branik 1534, Fužinar I 1496, Obnova Ljubljana 1483, Ljudska pravica 1472, Slovenj Gradec II 1445, Slovenj Gradec I 1427 ter Gradis Ljubljana 1423 lesov.

V nedeljo se je nadaljevalo tekmovanje med 50 najboljšimi mladinskimi kegljači. Najboljši rezultat celotnega tekmovanja je dosegel Jože Hauli, član KK Fužinarja, s 440 podrtimi keglji. V konkurenci posameznikov so tekmovali v disciplini 2 × 100 lučajev mešano. Doseženi so bili naslednji uspehi: 1. Jelen (Konstruktor) 840 lesov, 2. Leskovšek (Konstruktor) 839, 3. Jože Hauli (Fužinar) 834, 4. Galanti (Lokomotiva Lj.) 831, 5. Leopold Ranc (Fužinar) 823, 6. Šterman (Konstruktor) 814, 7. Tršan (Branik) 814, 8. Klampfer (Konstruktor) 811, 9. Židaneček (Novo mesto) 809, 10. Paradiž (Fužinar) 801 itd.

Na četverboju republik v Vinkovcih so nas 22. maja zastopali mladinci Jože Hauli, Mitja Homan in Rajko Podojstršek. Po zelo

Spet se je začelo

Foto: H. Gigerl

Konec maja je Koroški oktet gostoval na Češkem in požel veliko priznanja, kjerkoli je nastopil. Pevcem čestitamo, reportažo o njihovi turneji pa bomo objavili v poletni številki Koroškega fužinarja

NOVOSTI V DOMU TELESNE KULTURE

V domu telesne kulture stalno iščejo poti, kako polepšati stavbo, kako jo funkcionalno dopolnjevati in urejati. Lični napisi na šipah so taka posrečena zamisel, zdaj pa gradijo še teraso za sončenje za domom, tako da se bomo lahko poletni med kopanjem v bazenu tudi hodili sončit.

Ker so doslej veljale za kopanje nekakšne poskusne cene, ki so bile v primerjavi s cenami v drugih takih objektih v državi precej nizke in se je medtem približno že pokazalo, da bodo stroški vzdrževanja precejšnji, je prišlo tudi tu do sprememb.

Namesto dosedanjih dveh vrst vstopnic bodo odslej tri. Prve so za mladino do 15 let (osnovnošolci), druge za dijake in študente, tretje za ostale. Novost pomenijo tudi članske izkaznice ŠD Fužinar z natisnjenimi začetnicami posameznih klubov: N — nogomet, R — rokomet, O — odbojka, A — atletika, S — smučanje, T — namizni tenis, P — plavanje, Š — šah, K — kegljanje. Oznaka Č pomeni člane ŠD Fužinar oziroma ljubitelje športa, ki sami sicer ne gojijo več tekmovalnih športov, ki pa redno obiskujejo športne prireditve.

S takšno izkaznico, na kateri bo žig kot potrdilo za plačano članarino, bomo imeli popust pri vstopnicah za zimski bazen in na vseh športnih prireditvah. Te izkaznice bodo izdajali posamezni klubi, članske (Č) pa v domu telesne kulture.

Namen izkaznic je predvsem ta, da bi imeli člani naše delovne skupnosti in ostali krajani, ki so največ prispevali za gradnjo športnih objektov na Ravnah, kljub podražitvi vstopnic (zimski bazen) ugodnost pred tuji.

S tem seveda ostanejo v veljavi brezplačne ure kopanja za naše sodelavce po že znanem urniku za posamezne sklope obra-

izenačenem tekmovanju (med prvim in tretjim mestom je bilo le 17 kegljev razlike) so se ekipe razvrstile takole: 1. Hrvaška, 2. Srbija, 3. Slovenija, 4. Bosna in Hercegovina.

O. H.

tov, vendar pa mora odslej vsakdo pokazati pri blagajni svojo tovarniško izkaznico, sicer bo moral pač plačati vstopnino.

Če torej na kratko povzamemo našeta dejstva, vidimo, da je uprava doma telesne kulture kljub nujni podražitvi vstopnic našla uspešen način, kako pred to podražitvijo zaščititi domačine (saj se bo npr. mesečna članarina krila že pri enkratnem kopanju), prosi pa seveda, da bi se obiskovalci držali navodil in se zmeraj legitimirali, ker red pač mora biti.

k. o.

ŠPORTNE VESTI

Plavalci Fužinarja so se 29. maja v Krškem udeležili prvega tekmovanja na prostem. Poleg najboljših slovenskih klubov so nastopili tudi plavalci z Reke, Zagreba in Beograda. V hudi konkurenci desetih moštev so naši dosegli razmeroma lepe uspehe. Poglejmo rezultate najboljših.

Pionirji — 100 m prsno: 2. Krivograd 1:36,1, 100 m delfin — 2. Breznikar 1:21,9.

Pionirke — 50 m prsno: 6. Bajc 49,8.

Člani — 100 m hrbtno: 3. Vaupot 1:17,4, 100 m delfin: 3. Praper 1:29,4, štafeta 4×100 metrov mešano: 3. Fužinar 5:17,9.

Če upoštevamo, da smo šele na začetku plavalne sezone, potem lahko upravičeno rečemo, da naš zimski bazen že kaže prve rezultate.

Nogometaši Fužinarja so se v nedeljo, 29. maja, udeležili nogometnega turnirja, ki ga je ob 20-letnici svojega obstoja priredilo športno društvo iz Sinče vesi (Künsdorf) na Koroškem. Razen naših in domačinov je nastopilo še po eno avstrijsko in italijansko moštvo. Naši fantje so osvojili drugo mesto in lep pokal.

Rokometaši so zadnjo tekmo v tej sezoni igrali v Mariboru, kjer jih je Kovinar premagal s 23:19. V končni razvrstitvi je Fužinar osvojil četrto mesto.

ZA VROČE DNI

Adam Ohocki

LENUH

Leno se je pretegnil, zazelhal in pogledal na uro. Tričetrt na osem, ob osmih pa je treba biti na delu. Spet ne bo prišel pravi čas. Tudi če ne bi zajtrkoval in če bi vzel taksi.

Kaj naj stori? Že tako je dobil dva ukora... Če bo tudi danes zamudil, bo zanesljivo dobil odpoved.

Nenadoma se je udaril po čelu! Rodila se mu je misel! Sijajna misel!

Brez naglice se je obril, umil, zajtrkoval ter si dolgo in skrbno vezal kravato. Odšel je od doma in nekaj minut pozneje prišel k vratom, na katerih je bila tablica:

Jan Tombek, zobni zdravnik, sprejema od 15. do 18. ure. Vrata je odprla zaspana ženska.

— K zdravniku sem prišel, je rekel...

— Vem, vem, zdaj ne sprejema, toda pojasnite mu, da gre za nezgodo. Oprostite, prosim, in recite mu: nezgoda!

Sedel je na divan in z olajšanjem vzdihnil. Odprla so se vrata ordinacije in zdravnik je rekel:

— Izvolite, prosim!

Sedel je na zobarski stol.

— Glejte, ta zob spredaj, doktor, izderite ga, prosim.

— Toda človek, kaj vam pride na misel? Ta zob je vendar popolnoma zdrav!

— Strašno boli, doktor!

— Hm, treba je napraviti rentgenski posnetek...

— Ne, ne, doktor, takoj zdaj ga izderite, brez injekcije!

Doktor je začudeno gledal, potem je vzel klešče...

Končno! Izmučen, moker od potu se je lenuh ves srečen nasmehnil z okrvavljenimi usti. Zdaj mu šef ne bo nič mogel!

— Doktor, prosim vas, dajte mi potrdilo, da ste mi danes izdrli zob. Hvala! Koliko sem dolžen?

— Tristo zlotov.

— Tristo zlotov? Toda izdiranje zoba stane, kolikor mi je znano, sto zlotov. Jaz pa sem ga dal izdreti celo brez injekcije...

— Popolnoma točno, dragi moj. Samo — danes je nedelja, tako rekoč ni delovni dan...

Čehi so nas obiskali

Oktober lani so naši športniki gostovali v Pragi pri podjetju Strojimport, s katerim ima naša železarna že vrsto let poslovne stike, letos konec maja pa so nam Čehi vrnili obisk. Z našimi so se pomerili v nogometu, namiznem tenisu in odbojki. Vsi dvoboji so potekali v prijateljskem vzdušju.

V nogometu je zmagala železarna s 5:1, v namiznem tenisu 5:0 in v odbojki 3:0. Simpatični gostje so obiskali še Portorož in se polni lepih vtisov vrnili v Prago.

Pobožna želja

— Ali že veš, da bodo ukinili davkarijo?

— Kdo ti je pa to natvezil?

— Poslali so mi dopis, na katerem je debelo natisnjeno: »Zadnji opomin!«

Malica

Naši upokojenci

Ljudmila Izak, rojena 8. septembra 1912, v železarni od 7. avgusta 1945, nazadnje jedrarka v livarni. Os. upokojena 31. maja 1966

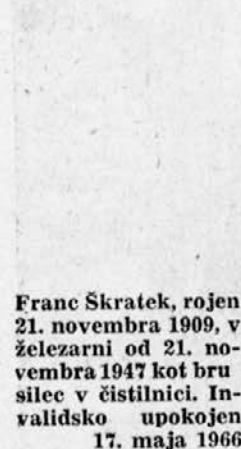
Jože Kolar, rojen 11. februarja 1911, v železarni s presledki od 5. aprila 1929, nazadnje kovač. Os. upokojen 31. V. 1966

Franc Grabner, rojen 2. decembra 1908, v železarni od 15. decembra 1942 kot ključavničar v strojnem remontu. Os. upokojen 31. maja 1966

Ivan Hartman, rojen 14. avgusta 1910, v železarni od 20. januarja 1939 kot pom. avtog. rezalca v čistilnici. Os. upokojen 9. junija 1966

Franc Škratek, rojen 21. novembra 1909, v železarni od 21. novembra 1947 kot brušilec v čistilnici. Invalidsko upokojen 17. maja 1966

POT NA ŠIHT

Kakor čebele
se zbiramo v panj,
obrazje vesele
prinašamo vanj.

Mi pač skrbimo
vsi za en smoter,
mi, ki hitimo
na delo tu noter.

Z voljo res vdano
do težkega dela,
da imela bo hrano
družina prav cela.

Za dobro že voljo
privošči si piti,
pa drži se vzorno,
ker je življenje na niti.

Jernej Krof

MAJA SO NASTOPILI DELOVNO RAZMERJE

Dipl. inž. Sead Karadža — VS, Marjan Bratič — NK, Ferdinand Žavcer — KV, Jože Vrabič — NK, Ivan Fele — KV, Štefan Ošlovnik — NK, Marija Šapek — NK, Alojz Lah — NK, Jože Merc — NK, Jože Majcen — NK, Miroslav Lipuš — KV, Komljen Djoković — NK, Anton Špenger — PK, Alojz Jerčič — PK, Maks Glažar — NK, Jože Ovčar — NK, Živko Gičič — NK, Miroslav Mlinarič — NK, Franc Mori — PK, Franc Rezar — PK, Ivan Fink — NK, Srečko Konec — NK, Anton Svetec — NK, Marjan Dežman — NK, Mirko Vajs — KV, Avgust Grm — NK, Ivan Klajič — NK, Jože Topolovec — PK, Ivan Hižak — NK.

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Dušan Stropnik — SS, Žuljevič Srečko — PK, Ivan Pikalo — KV, Kristijan Plesnik — NK, Franc Sušec — NK, Viktor Krznar — KV, Boris Gostenčnik — NK, Feliks Ledinek — PK, Franc Meršnik — KV, Franc Kranjc — PK, Marija Janet — NK, Jože Prikeržnik — PK, Momčilo Papič — NK, Valter Širovnik — NK, Mirko Podpečan — PK.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi zlatega moža in nenadomestljivega ateka **FRANCA MERŠNIKA**, livarja, sva dolžni posebno zahvalo vsemu kolektivu železarne Ravne za prisrčno slovo, predsedniku sindikata za ganljive besede ob odprtem grobu, livarjem, godbi na pihala, vsem, ki so ga obiskovali v bolnišnici ter vsem delovnim tovarišem, ki so nam nudili pomoč, mu darovali cvetje ter ga spremili v njegov zadnji dom.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Neutolažljiva žena Erika
s hčerko Lilijano

O NEKEM SINDIKALNEM IZLETU

Sodelavci iz mehanske obdelovalnice so se maja odločili za sindikalni izlet z majhnim kegljaškim tekmovanjem na Rimskem vrelcu. Zato so se že nekaj dni prej z direktorico gostinskega podjetja Pod Uršljo,

pod katerega spada tudi Rimski vrelc, domenili za 30 večerij ter točno določili, kaj bo obsegal obrok in koliko bo stal.

Pa so se stvari zapletle že pri kegljanju, ko najprej nikakor ni bilo krogel, na vztrajno prigovarjanje pa se jih je našlo celo več. Presenečenje je sledilo, ko so jim prinesli večerjo — na enem pladnju samo meso, na drugem krompir in riž (ta sploh ni bil naročen). Kmalu je postalo jasno, da jedi ne bo dovolj za vse in je res ostalo pol sodelavcev brez večerje.

Ker je sindikalni poverjenik zaman posredoval pri upravniku (ta je bil pripravljen izdati dodatne porcije le proti ponovnemu plačilu), so se ob pol desetih zvečer odpeljali na Ravne po direktorico, ki se je odpravila z njimi in jim sama pripravila še ostale porcije.

Sodelavci menijo, da zasluži ravnanje direktorice Ivanke vso pohvalo, medtem ko upravnikovo ravnanje ni posebno dobra reklama za Rimski vrelc.

ALI ZNAMO SLOVENSKO

Zadnji čas smo na račun te rubrike slišali nekaj kritike, češ da ni jasno, kaj je prav in kaj ne, in še, da širimo »krivo vero«, ker napačne izraze tiskamo s polkrepkimi črkami, pravilne pa z navadnimi.

Menili smo, da bi žalili zdravo pamet naših bralcev, če bi kar naprej ponavljali: levo — narobe, desno — prav. Ravnamo se pač po zgledu Slovenskega pravopisa in vseh ostalih naših besednjakov, zdi pa se nam tudi, da napak človek nikoli zadosti ne — očrni.

salata — solata
Solnograd — Salzburg
pred samo zoro — tik pred zoro
samodopadanje — samovšečnost, samozadovoljnost
tedaj začne doba nasilja — tedaj se začne sprejema se naročnike — sprejemajo se naročniki
severno Celovca — severno od Celovca
sirov — surov
na skladišču imeti — v zalogi imeti
skup se vzeti — potruditi se
dalje sledi — bo sledilo, sledeči predpisi — tile predpisi
prvi slučaj jetike — prvi primer, za vsak slučaj — za vsak primer, v slučaju, da bo dež — če bo dež
šmirgel — smirek
smotra — pregled, revija
snimek — posnetek
preki sod — nagli sod
sovrstnik — vrstnik
sploviti — spustiti v morje, splavati
sprovajati — uresničevati, sprovesti — izpeljati, uresničiti, sprovesti uredbo, uvesti, izvesti, izpeljati, uresničiti
po sredi so še druge stvari — vmes so še druge stvari
vživeti se v novo sredino — vživeti se v novo okolico
srez — okraj, sreski — okrajen
srž — stržen, jedro, srčika
nisem v stanju plačati — ne morem plačati
dober stati za koga — porok biti
pritožbe s strani gostov — pritožbe gostov
stranpot — ovinek, pot po ovinkih, pot v stran, stranska pot, kriva pot
stvariteljna moč — ustvarjalna moč

— Joj, joj, naša Pikica se neprestano uči za maturo!

— Kaj je tako zabita?